

Çin Komünist Rejimi Doğu Türkistan'da Uygurlara Soykırım yapmakta

Meşale Uygur Grubu

Mesheluyghur@gmail.com

(2018)

Özet

Uygurlar Orta Asya bölgesinde yer alan Doğu Türkistan'ın asıl halkıdır. Doğu Türkistan ise 1949 yılından bu yana Komünist Çin'in işgali altında durmaktadır. Doğu Türkistan doğuda Çin ve Moğulistan; kuzeyde Rusya; batıda Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Afganistan, Pakistan ve Hindistan; güneyde ise Tibet ile sınırlıdır. Doğu Türkistan'ın yer ölçümü bütün Batı Avrupa'dan daha geniştir. Doğu Türkistan'ın kolonyal adı "Xinjiang"dır, yeni bölge ya da yeni sınır anlamına gelmektedir. Çin 1955'te Doğu Türkistan'ı Uygur Özerk Bölgesi olarak ilan etse de, ancak o hiçbir zaman gerçek özerk bölge olmadı. Çin'in 2010 nüfus sayımından sonra, Çin Hükümeti Doğu Türkistan'daki Uygurların sayısının 10, 000, 370 (on milyon üç yüz yetmiş) olduğunu iddia etmiştir, ancak bazı Uygur kaynaklar gerçek Uygur nüfus sayısının 20 milyon civarında olduğunu ileri sürüyor. Uzun zamandır Çin rejimi ulusal stratejisinin bir parçası olarak Uygurları sistematik asimile etmeye çalışmaktaydı, bu durum Ürümçi'de yaşanan 5 Temmuz Katliamından sonra daha kötüleşti, ancak Çen Çuanguo Doğu Türkistan'a komünist parti sekreteri olarak atandıktan sonra tam bir etnik soykırıma dönüştü. Bu raporda, Doğu Türkistan'daki Uygur halkı şuan maruz kalmakta olan etnik soykırım hakkındaki bazı gerçekleri ortaya koyacağız.

1. Doğu Türkistan'daki Uygurlarla Yurt dışındaki Akrabaları Arasındaki İlişkiler Kesilmiştir

Çin devleti son yıllarda özellikle 5 Temmuz Ürümçi (2009) katliamından sonra Doğu Türkistan'da (Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi) ve yurtdışında yaşayan Uygur Türklerine yönelik çeşitli insanlık dışı politikaları uygulamaktadır. Özellikle, 2016'de bölgeye ÇKP sekreteri olarak atanan Chen Quanguo'nun bölgedeki Nazi tarzı uygulamaları akabinde bölge tamamen polis devleti ve açık hapishaneye çevrilmiş durumdadır. Yurt dışında akrabası olanlar, son yıllarda normal ve hukuki yollardan temin ettikleri Çin pasaportu ile bireysel veya Çin devletine bağlı turizm şirketlerinin seyahat turları ile yurtdışına çıkarlar, özellikle Türkiye başta olmak üzere 26 Müslüman ülkesini ziyaret edenler veya yurtdışına çıkmak için pasaport alanlar sorgusuz sualsiz hapse atılmakta veya Nazi uygulamasını andıran beyin yıkama kamplarında zorunlu politik eğitime tabi tutulmaktadır. Yurtdışında eğitim görenler Mısır örneğinde olduğu gibi zorla geri götürülmekte veya ailesi rehin tutularak dönmesi için baskı yapılmaktadır.

Bu durum yurt dışındaki Uygurların ruhi ve cismani sağlığını tehlikeye uğratmaktadır. Yurt dışında eğitim görmekte olan bazı Uygur ğrenciler eğitim ücretini ödeyemediği, geinim parası bulamadığı, ailesindekilerin ölü ya da hayat olduğunu bilemediği için ruhsal problemler yaşamaktadır ve psikolojik baskı altında kalmaktadır. Çünkü yurt dışındaki Uygur ğrencilerin mutlak çoğunluğunun Doğu Türkistan’daki ailesiyle olan ilişkisi tam kesilmiştir. Onların bir çoğu yıllardır ailesiyle bir defa bile alaka kuramamıştır. Yurt dışındaki Uygurlar 2018 yılını göz yaş, korku ve büyük stres ile başladılar, çünkü onlar ailesi ve akrabaları hakkında bilgi almanın hiçbir yolunu bulamadılar. Ailesi ve akrabaları hayatta mı yok, hapiste mi veya toplama kamplarında mı? bilemediler.

Bizler, yurtdışında eğitim almakta ve yaşamakta olan bir grup Uygur Türkleri olarak, Çin devleti ve hükümetinden aşağıda belirtilen insanlık dışı uygulamaları acilen kaldırmasını, halkımızın Çin anayasası ve diğer ilgili yasalarında taahhüt edilen haklarının bir an önce sağlanmasını talep ediyoruz. Aynı zamanda uluslararası toplumun bize destek vererek Çin’in bu insanlık dışı uygulamalarını durdurmak için harekete geçmesini istiyoruz:

1. Çin devleti kendi yasalarına ve taraf olduğu uluslararası antlaşmalara aykırı olan “Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kamplarını” kapatmalı,
2. Doğu Türkistan’da yaşayan Uygur Türklerinin yurtdışına seyahat yasağını ve yurtdışındaki Doğu Türkistanlıların memleketlerine dönüş, akraba ziyareti engeli kaldırılmalı,
3. Yurtdışında yaşayan Doğu Türkistanlılar ile bölge halkı arasındaki para gönderme, posta, telefon, haberleşme engeli kaldırılmalı ve işbu hakkı saklı tutmalı,
4. Yurtdışında akrabası olanlara yönelik denetim ve gözetim kaldırılmalı, en temel hakkı olan iletişim ve haber alma zgurluğu sağlanmalı,
5. Yurtdışında yaşayan Uygur Türklerine yönelik uzaktan kontrol ve gözetimi kaldırmalı, ailesini ve akrabalarını rehin tutma politikasından bir an evvel vazgeçmeli,
6. Uygur Türklerinin şahsi bilgisayarlarını ve cep telefonlarını gerekersiz kontrol etme uygulamasını kaldırmalı.
7. Uygur Türklerinin evlerine yönelik zorunlu ziyareti, gerekersiz baskınları ve Uygur-Çinli zorunlu akraba olma uygulamasına son vermeli.

2. Bir Milyon Uygur Nazi Tarzı Toplama Kamplarında Yasal dışı tutuluyor

Son dönemlerde, bir çok uluslararası örgüt ve yayın kuruluşu, Doğu Türkistan’daki Uygurların, Çin yönetimi tarafından hapisanelere veya zorunlu olarak “Politik Eğitim Kamplarına” gönderilmeleri ve beyin yıkamaya yönelik uygulamalara maruz bırakıldıklarına dair haberler yapmaya başlamıştır.

Son günlerde, Doğu Türkistan’a gidip gelebilen güvenilir kaynakların belirttiğine göre, on binlerce Uygur, Çin’in Doğu Türkistan’da inşa ettiği hapisanelere atılmıştır. Bu hapisaneler, Nazi Almanya’sının, Yahudilere soykırım uygulamak için yaptığı toplama kamplarını andırmaktadır. Görgü tanıklarının verdiği

bilgilere göre, bir milyondan fazla Uygur bu toplama kamplarında zorunlu olarak tutulmaktadır.

Çin İstatistik Kurumunun, 2010 yılında yaptığı Nüfus sayımına göre Doğu Türkistan'daki Uygurların nüfusu 10, 000, 370'dır (Şuan Çin yönetiminin "Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kampları"nda tutuklu bulunan Uygurlar, Uygur nüfusunun %10'una denk gelmektedir.

Akrabaları, "Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kamp"larına götürülen Uygurlardan edindiğimiz bilgilere göre, bu toplama kamplarında hayatını kaybedenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Bir çok kişiye akrabalarının cesedi teslim edilmiş, ancak ölüm nedeni hakkında herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Bu türden ölümler/öldürülmeler "Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kamp"larında vuku bulmaktadır.

"Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kamp"larının yaşam koşulları çok kötü olup, tutuklu bulunanların sayısı, kampların alabileceği insan kapasitesinin kat kat üstündedir. İnsanlar, sırt üstü yatma imkanına bile sahip olmadıkları için, ancak yanlarına dönerek yatmaktadır. Bu kamp yaşamından verdiğimiz basit bir örnek ve buz dağının sadece görünen kısmından ibarettir. Bu yazıda kampta tutuklu bulunanlara uygulanan çok sayıda işkence yöntemi ve temel insan hakları ihlallerinden bahsetmedik bile.

Uygurlar, yüz yıllardır Orta Asya jeopolitiğinde büyük bir rol üstlenerek dünya barışı ve insanlığın mutluluğu için çok önemli katkılarda bulunmuştur. Bu yönüyle biz Uygurların, tarih sahnesine çıktığımız eski çağlardan beri uluslararası toplumun bir parçası olduğumuza ve insanlığa hem siyasi ve iktisadi alanlarda hem de kültür ve çevre alanlarında katkıda bulunduğumuza ve bundan sonra da bulunmaya devam edeceğimize inanıyoruz.

Dolayısıyla Uygurlar da, dünyadaki diğer toplumlar gibi insani hak ve hukuk çerçevesi içinde yaşama hakkına sahiptir. Bu nedenle, uluslararası insan hakları örgütleri ve diğer kuruluşların, Çin yönetiminin Uygurlara yönelik olarak uyguladığı her tür zulüm ve baskıyı durdurmasını, Çin yönetiminden talep etmesi zaruret arz etmektedir.

Son dönemlerde Çin yönetimi, Çin anayasasında Uygurlara verilen ana dilde eğitim hakkını kaldırmıştır. Tarih, edebiyat alanlarında Uygurca yayınlanan kitapları toplayıp yakıtılarak, Uygur yazma eserlerini ve kültürünü yok etmeye çalışmaktadır. Uygurları, 1000 yıldan buyana inandıkları İslam dininden caydırmaya yönelik baskılarsa gün gittikçe şiddetlenerek artmaktadır. Çin yönetimi, Doğu Türkistan'ın demografik yapısında değişiklik yaparak, Uygurların ana yurdunu ebedi Çin sömürmesine dönüştürmek amacıyla her gün binlerce Çinliyi Doğu Türkistan'a yerleştirmektedir. Dolayısıyla Uygurlar, zengin yer altı ve üstü kaynaklarına sahip oldukları anayurtlarında 2. sınıf vatandaş muamelesini bile aratacak şiddette zulüm görmektedir. Çin'in, Uygurlara yönelik zulüm ve baskıları, bunlarla da sınırlı kalmayıp top yekun asimilasyon ve soykırım aşamasına gelmiştir. Bundan dolayı uluslararası kamuoyunun, uyanmasını ve Çin yönetiminin Uygurlara uyguladığı insanlık dışı uygulamalara daha fazla seyirci kalmamasını talep ediyor ve acilen Çin'in insanlığın yüz karası uygulamalarını durdurmak için harekete geçmeye çağırıyoruz. Çin yönetiminin uyguladığı insanlık dışı uygulamaların, sadece Uygurlara yönelik olmayıp, aynı zamanda insanlık onurunun katledilmesi ve ayaklara altında alınmasıdır.

Bugün, Uygurlar ölüm kalım mücadelesi vermektedir. Eğer Birleşmiş Milletler Örgütü ve uluslararası toplum Uygurlara yardım etmez ise, onların toplu halde katledilmesine göz yummuş ve Uygurları kendi kaderlerine terk etmiş olacaktır. Bundan dolayı, biz tüm uluslararası örgüt ve kuruluşları, Uygurların maruz kaldıkları zulme sessiz kalmamaya ve Çin yönetiminin faşist uygulamalarına son vermek için, harekete geçmeye çağırıyoruz. Biz, BM’den ve diğer insan hakları örgütlerinden, Doğu Türkistan’daki insan hakları ihlallerini araştırma ve inceleme için bağımsız bir komisyonu göndermesini ve aşağıda belirtilen konularda inceleme yapmalarını talep ediyoruz:

- “Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kamp”larının bulunduğu yerler
- Bir milyondan fazla Uygur’un tutuklanma gerekçesi
- “Politik Eğitim/Beyin Yıkama Kamp”larının yaşam koşulları
- Bu Kamplarda tutuklu bulunanların günlük faaliyetleri
- Bu Kamplarda tutuklu bulunanların sağlık durumları
- Bu kamplarda hayatını kaybedenlerin sayısı ve ölüm gerekçesi
- Bu kamplarda tutuklu bulunanların sahipsiz kalan çocuklarının akıbeti

Bugün Çin yönetimi altında bulunan Uygurlara, yasal olarak yardım edecek herhangi kurum veya kuruluş bulunmamaktadır. Bundan dolayı Uygurlar her türlü yardımdan mahrumdur. Bu durum, Uygurları, Çin sınırları içinde yönetime karşı kendini savunmada aciz, yapayalnız bırakan en büyük etkidir. Bugün Uygurların, bütün vicdan ehlinin yardımına ihtiyacı vardır. O yüzden bu zulme sessiz kalmamak her insan için bir insanlık görevidir!

3. Tutuklu Bulunan Binlerce Uygur Kanaat Önderleri

Önceki bölümde, Doğu Türkistan’da haksız bir şekilde tutuklanan, halende Nazi yöntemlerine benzeyen “yeniden eğitim kamplarında” veya yetimhanelerde tutulan ve toplam Uygur nüfusunun %10’una denk gelen (2010 Çin nüfus sayımı verilerine göre) 1 milyon Uygur Türk’ünün durumundan bahsettik (<http://chn.ge/2CAIJFR>, <http://chn.ge/2Dw8YAU>). Çok sayıda Uygur’un toplu olarak tutuklanması eskiye dayanan bir uygulama, ancak 2009 Temmuz’dan itibaren ve bilhassa 5 Temmuz’da Doğu Türkistan’ın başkenti Ürumçi’de gerçekleşen katliamlardan ve Doğu Türkistan Çin Komünist Partisi (CCP) Genel Sekreteri Chen Quan-guo’nun göreve gelmesinden sonra rekor düzeye ulaştı. En son yayınlanan raporda örneklendirildiği gibi, hapisanelerde tutuklu olan ve illegal bir şekilde kamplarda bulunduran Uygurlar’ın arasında her kesimden insan bulunuyor. “Political Persecution of the Uyghurs—Brief Description of Some Individual Cases” (<http://freedomsherald.org/ET/unb/>). Tutuklananların arasında çok özel bir kesim var: Uygurların Kanaat Önderleri ve Önemli Aydınları. Bu insanlar değişik meslekten ve hayatın farklı alanlarındaki kişilerdir. Bunlar Uygurlar arasında kanaat önderleri veya Uygur toplumunda mesleklerinde önemli rol oynayan aydın, yazar, öğretmen, şair, web sayfası sahibi ve yöneticisi, işadamı, girişimci, lider toplum aktivistleri, aktör ve aktrisler, dini liderler, profesyonel sporcular ve hatta bazı zenginlerden oluşuyor. Bu yüzden onlara “Tutuklu Bulunan Uygur Kanaat Önderleri” de diyebiliriz. bir anlamda da, bunlar Çin’de bulunan Han Çinlileri ve Uygurlar’ın da dahil olduğu farklı Etnik gruplara özgü “Siyasi Suçlu” konumundadırlar. Fakat, Uygur Kanaat Önderlerinin hapse atılma veya kamplarda haksız yere tutulma sebebi başkadır, yani

kendi toplumlarında ve iş alanlarında meşhur ve/veya nüfuzlu olmalarıdır. Eğer Uygur halkının bütünü bir insan olarak düşünürsek, Siyasi Suçlu olarak tutuklu bulunanları da Çin'in işkence ede ede başını kestiği insan olarak görmek mümkün.

Son günlerde değişik medya kuruluşlarınca hazırlanan raporlara göre, çok sayıda Uygur Aydını ve Kanaat Önderi haksız yere tutuklu bulunuyor. Tutuklu bulunanların arasında Doğu Türkistan'daki Tıbbi Üniversite Eski Dekanı Prof. Dr. Halmurat Ghopur, Abdurehim Heyit (meşhur halk ozanı), Yasinjan Moydin (işadamı ve restoran sahibi, ne yazık ki hapisteyken hastalandı ve hastanede vefat etti), Ahmatjan Heyder (din alimi, ciddi rahatsızlığından dolayı hapisten salındı, ancak çok kısa bir süre sonra vefat etti), Muhammed Salih (dini önder ve alim, Kur'an'ı kerimi Arpaça'dan Uygurca'ya tercüme etti. 82 yaşında olmasına rağmen "Eğitim Kamp"ına götürülmüştü. Sonra kampta vefat etti. Aynı zamanda iki kızı ve bir damadı da hapiste tutuklu bulunuyor), Kaşgarlı varlıklı Uygurlardan 4 önemli kişi, ve yurtdışında eğitim görmüş bazı Uygurlardan EL-Ezher mezunu Dr. Hebibullah Tohti bulunmaktadır. Çin hükümetinin tutuklu bulunanlara yönelik suçlamaları "milli eğilimlere sahip olmak", "devletin aleyhinde hareketlerde bulunmak", "aşırı görüşlere veya uygun olmayan politik görüşlere sahip olmak", "iki yüzlü olmak" ve "Çin devletinin kontrolü olmadan, özel olarak gerçekleştirilen Hac farızası" vs. bahanelerden ibarettir. Bu raporlardan bazıları <http://freedomsherald.org/ET/unb/> sitesinde bulunuyor. Daha önce tutuklanan Uygur bağımsız araştırmacı Prof. İlham Tohti'nin durumu uluslararası medyada geniş yankı uyandırmıştı. Bununla birlikte, tahminlerimize göre, Çin hükümetinin Doğu Türkistan ile yurtdışındaki Uygur halkının ve Uygurların hayatlarının yıkıma sürüklediği rapor edilmeyen, bilinmeyen, gün yüzüne çıkmamış buna benzer binlerce vakıa bulunmaktadır.

Biz Birleşmiş Milletlere, tüm hükümetlere ve diğer uluslararası insan hakları kuruluşlarına çağrıda bulunuyor, bu insanlık dışı uygulamalara son verilmesini ve Binlerce Uygur Kanaat Önderinin serbest bırakılmasını Çin'den talep etmelerini istiyoruz. Biz Uygurlar, şu anda çaresiz ve aciziz. Dolayısıyla, Çin'in bu insanlık dışı uygulamalarına karşı koymak ve hatta böyle devam ederse hayatta kalabilmek için bile kendimizi savunmaya gücümüz olmayacak. Bundan dolayı bütün Dünya kamuoyunun desteğine ihtiyacımız var.

4. "Suçsuz Tutuklular" Ve Chen Quanguo'nun Doğu Türkistan'daki İnsanlığa Karşı Suçları

Çin'in Doğu Türkistan (Sincan Uygur Özerk Bölgesi) Komünist Parti Sekreteri Chen chuanguo, 2016 yılının Ağustos ayında, Tibet bölgesinde uyguladığı son derece ağır baskıcı uygulamalarından sonra bu göreve atandı. Göreve geldiği tarihten itibaren, daha önce benzeri hiç görülmemiş ölçüde Uygurlara karşı bir dizi baskıcı uygulamalara başladı. Özellikle "İkiyüzlü" olmakla itham ettiği Uygur memurlara ve Uygurlar arasında büyük saygı kazanmış veya kendi meslek alanlarında itibarı olan Uygurlara karşı tasfiye politikası yürüttü ("İkiyüzlü" tabiri, rejim tarafından verilen direktifleri isteksizce yerine getiren ve "sadakatsizlik" emareleri gösterdiği öne sürülen Uygurlar için kullanılıyor).

Chen yönetimi şuanda bütün Uygurları suçlu kabul etmekte ve dindar Uygurları terörist olarak damgalamaktadır. Chen Yönetimi gösterdiği uygulamalar arasında, çok

sayıda masum Uygur'u hapse atmakla kalmadı (bazı tahminlere göre 50,000-100,000 arasında), aynı zamanda çok sayıda insanı Nazi uygulamalarına benzeyen toplama kamplarına attı. Doğu Türkistan'da tutuklu bulunan Uygurların sayısı 1 milyona ulaşmış bulunuyor ki, bu da toplam Uygur nüfusunun 10%'undan daha fazlasına denk geliyor (2010 yılında yapılan Çin nüfus sayımına göre). Daha da korkunç olanı, Chen yönetiminin, hapislerde ve toplama kamplarında bulunan 1 milyon Uygur kadın ve erkeğe insanlık dışı muamelelerde bulunmasıdır. Hapishanelerde masum olmalarına rağmen gözetim altında tutulan Uygurlara yapılan işkenceler, herhangi bir medeni ülkedeki insanların havalalarının alamayacağı kadar kötüdür. Örneğin, işkenceler arasında su tanklarına daldırmakta, kadın tutukluların yüzlerinde ve vücutlarında sigara söndürüp, onlara "Hadi Tanrını çağır da, seni kurtarsın!" diye bağırılmakta ve alay edilmektedir, bileklerinden asılan tutuklulara, polis coplalarıyla dayak atılmakta, elektriğe tutulup, değişik nesnelere dövülmekte, tekmelenmektedir. Bazen tutuklular soğukta bekletilip, sıcak ve çok parlak ışıkla körleştirilmekte, uzun süreli gergin pozisyonda kalmaya zorlanmaktadır. Masum Uygurlar, uykusuz, aç ve susuz tutulup, günlerce "Kaplan Koltuğu" denen (sorgulama esnasında tutukluların hareketsiz durması için kullanılan) koltukta oturmaya zorlanıyor, elleri kelepçeli ve ayakları prangalı olarak dolaştırılmaktadır. Çoğu durumlarda, bu türden işkenceler yahut ölümle ya da fiziksel veya da zihinsel bozukluklarla sonuçlanıyor.

Chen'in yönetimi Doğu Türkistan'daki 1 milyondan fazla Uygur'u "masum tutuklulara" dönüştürdü. Kuvvetle inanmaktayız ki, Chen'in yukarıda belirttiğimiz Uygurlara karşı bu uygulamaları, İnsanlığa karşı işlenmiş suçlardandır ve bu yüzden Chen işlediği suçlardan sorumlu tutulmalıdır.

5. Bütün Uygurların DNA'sının Toplanması

Uygurlar, 1949 yılından beri Komünist Çin yönetimi tarafından işgal altında tutulan ve kendi ana vatanları olan Doğu Türkistan'da etnik ayrımcılık ve asimilasyon politikaları altında yaşamaya başladılar. Zamanla Çin yönetimi, Uygurlara yönelik uyguladığı politikaları değiştirdi, çok sert baskıcı politikalar takip ederek, Uygurlara daha önce hiç yaşamadıkları 2. sınıf vatandaş muamelesini öz yurtlarında yaşattı. Bununla birlikte, Çin Yönetimi, 5 Temmuz 2009 Ürümqi katliamını müteakip, yaptığı devlet terörü uygulamalarını, Chen Quanguo'nun, Çin Komünist Partisi (CCP) Doğu Türkistan genel sekreterliği görevine getirilmesiyle birlikte tahammülü imkansız bir noktaya getirdi.

Chen Quanguo'nun, korkunç eli altında, bütün Uygurlara suçlu muamelesi ve dindar olan Uygurlara da terörist muamelesi yapılmaya başlandı. En çok öne çıkan uygulamalardan biri, Doğu Türkistan'da yaşayan bütün Uygur toplumunun DNA'larının yasal koruma ve rızası olmadan alınması ve niçin alındığı hakkında herhangi bir açıklama verilmemesidir.

2017 yılında bazı medya kaynaklarından elde edilen raporlara göre, Doğu Türkistan'daki Çin yönetimi, DNA örneklerini test ve analiz etmek için 12 DNA ardıştıracısına 10 milyon Dolar'dan fazla harcama yaptı. Bazıları, yeni jenerasyon DNA ardıştıracıları, genetik örneklerden soy bilgisi, göz rengi ve diğer fiziksel özellikleri belirlemek için alındı. Bazı biyologlar, eğer tam kapasiteyle kullanılırsa, yeni ekipmanların günde 10.000 ve yılda da birkaç milyona varan DNA örneği

alabileceğini vurguluyorlar. Yakın dönemde Çin'den kaçan görgü tanıklarından ve Çin medyasına ait bazı raporlardan edindiğimiz bilgilere göre, çok sayıda Uygur'un DNA örnekleri alınmaya başlanmış; görünüme göre de Çin Devleti, Uygurların tamamının DNA örneklerini almadan bu duruma bir son vermeyecek.

Çok sayıda ülke, suçu çözme ve önleme de DNA ve parmak izini kullanıyor, ama yurtdışında yaşayan Uygurlar, Doğu Türkistan'da toplanan DNA'ların Çin yönetimi tarafından başka amaçlar için kullanılabileceği konusunda son derece endişeli. Mart 2017'de, Çin resmi medya organı 4 aylık bir programda 17, 5 milyon insanın (ağırlıklı olarak Uygur) sağlık kontrolünden geçirilip, kan tahlillerinin yapıldığını detaylı olarak bildirdi. Geçen yıl, ortaya çıkan diğer raporlara göre de, bu tür kontrollere tabi tutulan bir çok insan, bu testlere zorla tabi tutulmuştur.

Doğu Türkistan'da yaşayan bütün Uygur halkı, her taraftan Komünist Çin yönetimi tarafından saldırı ve tehdit altında. Doğu Türkistan'ın stratejik önemde olmasının bir nedeni de, Çin'in "Bir Kuşak Bir Yol" projesidir. Bu girişim, Uygur Halkı için çok büyük zorluklar getiriyor ve bu girişimin ne zaman biteceği de belli değil, bitecek mi o da belli değil. Uygurların 10%'luk bir kesimi şu anda illegal olarak ya hapiste ya Nazi uygulamalarını andıran "Yeniden Eğitim Kamplarında" ya da yetimhanelerde (<http://chn.ge/2CAIJFR>, <http://chn.ge/2Dw8YAU>). Edindiğimiz bilgilere göre, Doğu Türkistan topraklarında çok büyük hapishane ve toplama kampı yapımı devam etmektedir (www.xjjsxx.com/zhaobiaogonggao/2017/0914/2032.html).

Aralarında İnsan Hakları İzleme Komitesinin de bulunduğu bazı insan hakları kuruluşları, Uygurlara yönelik DNA toplama uygulamasının politik kontrol için kullanılacağı yönünde görüş bildiriyor. Ancak, Uygurların, Çin'de hiçbir resmi temsil hakkı olmadığından ve fiilen bir kurum desteğine sahip olmadıklarından, herhangi bir insan hakları kuruluşunun insani gözlemde bulunması Çin hükümetinin baskıları yüzünden mümkün değil. Sırf bu yüzden, yurtdışındaki birçok Uygur, Uygurların biyodatalarının alınmasının çok daha korkunç amaçlar için kullanılabileceğinden dolayı büyük endişe duymaktadır. Örneğin, Çin'in geniş çapta tutuklama, gözaltına alma sisteminin "kara deliklerinde" kaybolmuş olan ve akıbetlerinden haber alınmayan çok sayıda Uygur'un organlarının çalınması ve donör olarak kullanılmış olma ihtimali çok yüksektir.

Bizler Meşale Uygur Topluluğu Olarak, Birleşmiş Milletlerden, Bütün Devletlerden, Uluslararası İnsani Yardım ve İnsan Hakları Kuruluşlarından, Çin'in Uygurlara uygulamış olduğu DNA ve Biodata toplama uygulamasını sonlandırma ve daha önce toplanan DNA ve Biodataların akıbeti hakkında açıklama yapma çağrısında bulunmasını istiyoruz.

Biz Uygurlar, şu anda aciz ve çaresiziz. Dolayısıyla, Çin Devletinin, bizlere karşı uyguladığı korkunç işkence ve zulümlere tek başımıza karşı koyup, hayatta kalmak için yapmamız gereken mücadeleden yoksunuz. Bizler, bu yolda bütün dünyanın desteğine ihtiyaç duyuyoruz.

6. Uygurlardan Organ Toplama

Uygurlar, Çin Devlet'inin onlarca yıldır uyguladığı devlet-destekli ceza siyasetinin kurbanı olmuşlardır. Bundan önceki bölümde, Doğu Türkistan'da Çin

Devlet'i tarafından işlenen bazı insanlık dışı suçları gözler önüne sermiştik. (https://www.change.org/o/group/uyghurs_living_abroad). İşte bu bölümde, Çin'in uyguladığı en vahşi suçlardan biri olan, Uygurlardan organ toplama olarak da adlandırılan insanlık suçunu ortaya koyacağız.

Organ toplama, 1960'larda Çin'de başladı ve 2015'te devlet destekli sistematik bir suç haline dönüştü. Çin medyasına dayanan verilere göre, iç organlarla ilgili organ nakli cerrahisi her yıl artış göstermekte (her ne kadar bazı tahminlere göre bu rakamlar 60 -100 bin arasında seyrediyor olsa da). Organ toplama ile ilgili "Canlı Organ Nakli - 10 Yıllık Araştırma" adlı Çin yapımı bir belgeselde ortaya serilen verilere göre, Çin'de 10 binlerce insanın organı gizlice alınmış ve organ nakli cerrahisinde kullanılmıştır. Peki kurbanlar kimdi? Bu kurbanların çoğunluğu, politik ve dinî sebeplerden hapse atılan Uygurlar, Tibetliler, gizlice Hıristiyan olanlar ve Falun Gong tarikatı müritleridir.

Bir doktor olan Enver Tohti, Çin'de Urumçi Demiryolları hastahanesinde çalışırken, organ toplama operasyonlarına tanık olduğunu belirtiyor. Orada bulunduğu esnada, kendisine canlı bir mahkumun organlarını bir an önce almasını emrettiklerini ifade ediyor. Hatırladığına göre, şöyle söylüyor: "1990'lı yıllarda hastanede çalışırken, bazı Uygur aileleri, tutuklu çocuklarının hapisten salındıktan sonra, fiziksel sağlıklarından dolayı bazı kontroller yapmamı istiyor ve çocuklarının hapisten çıktıktan sonra fiziksel anormallikler göstermelerinden dolayı da endişelerini ifade ediyorlardı. Sonuç olarak, vücutlarında ebeveynlerinin bilgisi olmadan yapılan organ alma operasyonlarının izlerini gördük". Tohti'nin belirttiğine göre, Çin Devleti, organ toplama operasyonunu önce Uygurların üzerinde denedi, ancak uluslararası arenada Uygurlar ve başlarına gelen korkunç işkencelerden haberdar olunmadığı için, Çin'in iç meselesi olarak değerlendirildi. 4 Aralık 2011'de Weekly Standard'ta, "Sincan geniş çaplı organ toplama merkezi" adlı, bu konuyla ilgili bir makale yayınlandı. Makalede, bu türden organ alımına maruz kalmış bir Uygurun hikayesi de satırlara taşındı ve Çin'de ilk defa bu tür operasyonların, diğer yerlerden önce Doğu Türkistan'da başladığı da belirtildi.

Sina.com 'un 27 Aralık 2017 raporu tahminlerine göre, Çin 2020 yılında organ naklinde dünyada bir numaraya yerleşecek. ABD gibi çok büyük bir organ bağıışı oranı olan ülkeyi nasıl olur da Çin gibi çok az organ nakli bağıışçısı olan bir ülke bu kadar kısa sürede geçer diye sormadan geçemiyoruz? Bu rakamları söylerken kendilerinden emin olmalarının sebebi, Nazilerin kamplarını andıran Doğu Türkistan'daki yeniden eğitim kamplarında tutulan 1 milyon Uygur'un organ toplama hedefi olması mı? Daha önce yayınlanan çok sayıdaki raporda, Çin Devleti'nin, Uygurlara haber vermeden, onların rızasını almadan kan örneği, DNA testi gibi biyolojik örnekler topladığı ve fiziksel checkup'ları 12-65 yaş arası bütün Uygurlara mecbur yaptığı biliniyor. Bu olayların arkasındaki gerçek saklanamasa da, elden geldiğince speküle edilmeye çalışılıyor.

2017 yılında, önde gelen Çinli muhalif Guo Wengui, eski CCP (Çin Komünist Partisi) genel sekreteri Jiang Zemin'in oğlunun karaciğer nakli için 5 Uygur öldürülmüş olduğu gerçeğini ortaya çıkardı. Bay Guo aynı zamanda, Meng Jianhong ve kız arkadaşının nakil için Uygurların organlarını kullandığını açıkladı. Bay Guo'nun daha sonra 21 yaşındaki bir Uygur erkeğin sebepsiz yere Pekin'deki otelde öldürülmesinin, CCP liderlerinin organ nakilleri için yapıldığını söyledi. Guo, bütün dünyaya, yukarıda geçen bu korkunç olayların gerçek olduğunu ifşa etti.

Bizler, Meşale Uygur Topluluğu olarak, Çin Devleti ve hastanelerinin ortaklaşa yürüttüğü Uygurlardan organ toplama projesini, bir devlet terörü ve vahşice bir eylem olarak değerlendirmiyoruz. Aynı zamanda, Doğu Türkistan'da masum ve çaresiz Uygurlara yönelik bu eylemlerin soykırım olduğu görüşündeyiz.

Bizler Meşale Uygur Topluluğu Olarak, Birleşmiş Milletlerden, Bütün Devletlerden, Uluslararası İnsani Yardım ve İnsan Hakları Kuruluşlarından, Çin Diktatörlüğünün vahşice eylemlerine karşı suskunluğunu bozmasını, Uygurların kendi toprakları olan Doğu Türkistan'da Çin Diktatörlüğü tarafından hapse atılmaya ve katliama maruz tutulduklarını anlamasını istiyoruz. Dünyamızda yaşayan her insandan, Çin Devleti'nin bütün insanlığa karşı işlemiş olduğu suçları görmeye ve Çin'den, Uygurlara yönelik bu terör devleti uygulamalarına son vermesi için, Çin'e çağırıda bulunmasını istiyoruz.

Biz Uygurlar, şu anda aciz ve çaresiziz. Dolayısıyla, Çin Devletinin, bizlere karşı uyguladığı korkunç işkence ve zulümlere tek başımıza karşı koyup, hayatta kalmak için yapmamız gereken mücadeleden yoksunuz. Bizler, bu yolda bütün dünyanın desteğine ihtiyaç duyuyoruz. Eğer dünyanın her yerinden on binlerce kişi, bizi desteklerse, büyük bir ihtimalle Birleşmiş Milletler'de bu konu gündeme gelebilir. Birleşmiş Milletler ve uluslararası toplum Uygurların karşılaştığı Çin zulmünü durdurmak için harekete geçip, Doğu Türkistan'daki Uygurlara uygulanan trajediye ve işlenen korkunç su çara bir son verdirebilir.

Lütfen, Doğu Türkistan'daki Çin'in vahşet dolu uygulamalarına karşı yürüttüğümüz mücadelemize katılın.

7. On Binlerce Uygur Kayıp Oldu

“Sevgili amca, son dönemlerde moralim çok kötü, gün geçmek bilmiyor. Urumçi'de (Doğu Türkistan'ın merkezi) bulunan anne – babam ile görüşemeyeli iki aydan fazla oldu. Daha önce benim yurt dışına eğitim gördüğümünden dolayı Çin yerel yönetimi tarafından onlara baskı yapıldığını biliyordum ama şimdi ne durumdalar hi bir bilgim yok. Kaç kere onlara ulaşmaya çalıştım ama nafîle, cevap veren yok, telefonlar hep kapalı. Son dönemde bir arkadaşım Çin'in diğer şehirlerini dolanarak Urumçi'ye gitmişti. O gitmeden önce Urumçi'ye gidince bizim eve uğramasını rica ettim, sağ olsun beni kırmadılar. O döndüğünde bizim eve gittiğini, ancak evde kimseyi bulamadığını, kapıya mühür vurulduğunu söyledi. Bunu duyunca dünyam karardı. Birkaç güne kadar ne uyuyabildim ne yedim, içtim. Boğazımdan bir damla su bile zor geçiyordu. Güzlerimden durmadan yaş dökülüyor, geceleri kaos görür uyuyamaz oldum. WhatsApp, Facebook, Twitter gibi sosyal ağlarda dolaşan Çin hapishaneleri ve Nazi uygulamalarını andıran “Politik Eğitim Kamplar”ındaki çeşitli Çin işkencelerine maruz kalan Uygurlar ile ilgili haberleri okudukça, görselleri gördükçe yüreğim ağzıma gelir, dizlerimde derman kalmaz oldu. Babamın sağlık durumunun iyi olmadığını biliyordum dolayısıyla bi şey olacak diye çok endişeleniyorum. Babamın hapiste ve ya “Politik Eğitim Kamplar”ında öldürülmesinden çok korkuyorum. İki ay önce annem ile son görüştüğümde “sevgili kızım, sen oralarda mutluluk dolu hayat geçir, artık bizi merak etme, bizi unut!” dediği son cümleler hala kulağımda yankılanıyor. Ben bu sözlerin onun son sözü olacağını hiç düşünmemiştim bile. Neler oluyor orada? Bilen var mı? İletişim araçları hızla gelişen, dünya bir köye dönüşen günümüzde diğer insanlar tanıdıkları ile görsel

olarak görüşebiliyorken bizim hayattayken anne – baba, akrabalar ile telefonda seslerini bile duyamamak ne kadar acı veriyor insana! Kahrı olası Kızıl Çin!!! Ne yapacağımı bile bilmiyorum, psikolojim tamamen altüst olmuş durumda. Korkuyorum, onlarla ilgili birer kötü haber gelir diye korkuyorum amca! Onlar nerde? Biliyor musun amca?”

Yukarıdaki satırlar yurt dışında eğitimini almak için gelen 20 yaşlarındaki Doğu Türkistanlı kızın bir arkadaşımıza yazdığı serzenişidir. Gün geçmiyor ki böyle içler acısı haber duymadan. Bunlar sadece buzdağının su yüzünde görünen kısmıdır. Edindiğimiz bilgilere göre şuan Doğu Türkistan’da her gün 15 – 50 yaş arası Uygur erkekleri çeşitli bahaneler ile tutuklanmaktadır. Doğu Türkistan’da Uygurlar toplu olarak yaşayan şehir, kasaba ve köylerde kapılarına kilit vurulan haneler gün geçtikçe artmaktadır. Bu hane halkının nereye götürüldüğü, akıbetlerinin ne olduğu hakkında kimse bir şey bilmiyor. Bakıcısı olmayan On binlerce çocuk, yaşlı dedeler, nineler boynu bükük halde yalnız başına kalmış, tutuklananların dönmesini dört gözle beklemektedir. Maalesef, Nazi tarzı “Politik Eğitim Kampları”na sağ girip ölü olarak çıkanlar hakkında bilgiler geliyor. Böylece Uygur köyleri, kasabaları, şehirlerdeki Uygur mahalleleri hayalet köylere, sokaklara dönüşmektedir.

Çin hükümeti yurt dışında eğitim gören çok sayıda Uygur öğrencilerin ailesini rehin alarak onlara baskı yapıp Doğu Türkistan’a dönmeye mecbur etmiştir. Bu baskılara karşı koyamayıp Doğu Türkistan’a dönen Uygur öğrenciler havaalanına iner inmez terörist suçlamasıyla tutuklanmış ve kendilerinden bir daha haber alınamamıştır. Böyle kayıplar ile ilgili aşağıdaki gibi haberler yapılmıştır: Çin’deki Uygurlar Çin yönetimi tarafından dijital teknoloji ile çevrelenmiştir ve “Politik Eğitim Kampları”nda gözetim altında tutulmaktadır.

(https://www.independent.co.uk/news/world/asia/thousands-china-xinjiang_uighur-beijing-disappear-fears-authorities-thought-police-personal-safety-a8115421.html).

5 Temmuz 2009 Urumçi Katliamı sonrası Çin’den yurtdışına kaçmayı başaran Uygur tanıkların söylediklerine göre bu katliamda en az 3000 den fazla Uygur katledilmiş, 5 – 7 bine yakın Uygur da kayıp olmuştur. Diasporadaki Uygur lider Rabia Kadeer çeşitli uluslararası medyalara verdiği demeçte 5 Temmuz 2009 gecesi 10000’den fazla Uygur’un kayıp olduğunu iddia etmiştir. (<https://www.reuters.com/article/us-china-xinjiang/uyghur-leader-says-10000-went-missing-in-one-night-idUSTRE56S1O020090729?sp=true>).

İnsan Hakları izleme örgütünün 5 Temmuz 2009 Barışçıl Protesto Eyleminden sonra gelişen olaylar ile ilgili yaptığı araştırmalara göre en az 43 Uygur erkek ve çocuk hapishanelerde kayıp olmuştur (<https://www.hrw.org/report/2009/10/20/we-are-afraid-even-look-them/enforced-disappearances-wake-xinjiangs-protests>).

Raporda kayıplar ile ilgili belirtilen şu cümleler çok dikkat çekicidir: “bilgi toplama kaynaklarımız kısıtlı olduğundan dolayı daha fazla bilgi edinilememiştir. Gerçek kayıpların sayısı raporda belirtildiğinden kat kat fazla olduğu tahmin edilmektedir. Bir çok aile Çinlilerin kendilerinden öç almasından endişe duyduğu için ger çekleri anlatmaya c üret edemeyerek suskunluğunu korumuştur”.

Tahminlere göre Kızıl Çin yönetimi tarafından ortadan kaldırılan Uygurların sayısı 10000 üzerinde olup, Çin hükümetinin 5 Temmuz 2009 olaylarında çoğu Çinli olmak üzere 197 kişinin hayatını kayıp ettiği ile ilgili açıklaması gerçeği

yansıtmamaktadır. Bu olay da 4 Haziran 1989 Tian anmin olayında farksızdır. Kızıl Çin hükümeti 4 Haziran 1989 Tian anmin meydanında öğrenciler tarafından organize edilen barışçıl Protestoları kanlı bastırmasına rağmen bu olayda ikisi asker olmak üzere üç kişinin hayatını kayıp ettiğini açıklamıştır. Ancak uluslararası Kızıl Haç Örgütü bu olayda 2500'ün üzerinde öğrencinin Çin Kurtuluş Ordusu tarafından katledildiğini ve çok sayıda öğrencinin kayıp olduğunu belirtmiştir.

Yukarıda belirtilenlerden açıkça görebiliriz ki Kızıl Çin yönetimi uluslararası camiaya yalan söylemekten hiç de utanç duymayan ahlak fukarası bir hükümdür. Onlar Uygurlara yönelik uyguladığı insanlık dışı baskılar ile ilgili hiç utanmadan yaptığı düzmece propagandalar ile dünya kamuoyunu kandırmaya çalışmaktadır. Doğu Türkistan'daki durum onların söylediklerinin tam tersidir. Bu gerçeklere son dönemlerde Çin yönetimi ile ters düştüğü için ABD'ye sığınan Çinli zengin Guo winguy tarafından açıklanan belgelerde sıklıkla rastlamak mümkündür.

Bizler Meşale Uygur Topluluğu Olarak, Birleşmiş Milletlerden, Bütün Devletlerden, Uluslararası İnsani Yardım ve İnsan Hakları Kuruluşlarından, Çin'in Uygurlara uygulamış olduğu keyfi tutuklamalarını durdurma hususunda baskı yapmasını ve kayıp Uygurların akıbeti hakkında açıklama yapma çağrısında bulunmasını istiyoruz.

Biz Uygurlar, şu anda aciz ve çaresiziz. Dolayısıyla, Çin Devletinin, bizlere karşı uyguladığı korkunç işkence ve zulümlere tek başımıza karşı koyup, hayatta kalmak için yapmamız gereken mücadeleden yoksunuz. Bizler, bu yolda bütün dünyanın desteğine ihtiyaç duyuyoruz. Lütfen, Doğu Türkistan'daki Çin'in vahşet dolu uygulamalarına karşı yürüttüğümüz mücadelemize katılın.

8. Çin Milyonlarca Uygurca Kitapları yakıyor

China Aid web sitesinin 2 Nisan 2018 tarihinde yayınladığı haberine göre, Çin rejimi Doğu Türkistan'da çeşitli Uygurca kitapları toplayıp yakmaya başlamıştır. Rejim Uygur öğrencileri ve onların anne-babalarını evlerindeki Uygurca kitapları getirmeye buyurmuş ve getirmeyip, evlere yapılan baskın esnasında evlerinde Uygurca kitap olduğu tespit edilenlerin tutuklanacağı hakkında uyarmıştır. Doğu Türkistan'da böyle politikalar yıllardır uygulansa da, son dönemlerdeki toplama ve yakma hareketleri özellikle Doğu Türkistan'ın 1949 yılından önceki tarihine dair kitaplara odaklanmıştır ve böyle kitapları bulunduranlar ağır cezaya çarptırılmıştır.

Orta Asya'nın merkezindeki kadimi halkların biri olarak, Uygurlar zengin kültürel miraslara ve edebi geleneğe sahiptirler. 19. Ve 20. YY'ın başlarında, Uygur diyarı Doğu Türkistan'a yolculuk yapan batılı araştırmacılar çok sayıda kültürel ve edebi kalıntıları toplamışlardır, onların bazıları hala çeşitli Avrupa ülkelerinin ünlü müze ve kütüphanelerinde sergilenmektedir. Ne yazık ki Uygurlar bugün Çin rejiminin misli olmayan ve inanılmaz etnik zulüm ve kültürel soykırımına uğramaktadır. Gerçekten, Uygurlar 21.YY'ın günümüz dünyasındaki en çok kültürel soykırıma maruz kalan halkıdır.

Çin komünist rejimi 1949 yılında Doğu Türkistan'ı işgal ettikten sonra, defalarca geniş çaplı kitap yakma ve kültürel mirasları yok etme politikalarını uygula gelmişti. 2017'den bu yana, yine bir geniş çaplı kitap toplama ve yakma hareketi, Çin

rejiminin Doğu Türkistan'daki Uygurlara karşı kültürel soykırım politikasının bir parçası olarak gerçekleşmektedir.

Çin tarihine göre, ilk kitap yakma hareketi Çin Şihuang (ilk Çin imparatoru) döneminde muhalefeti yok etmek amacıyla başlanmıştır. 1949 yılında Doğu Türkistan'ı aldıktan sonra, Uygurların kültürel ilerlemesini engellemek ve milli kimliğini yok etmek için, Çin komünist rejimi sürekli halde Uygurlara karşı kültürel soykırım yapmıştır. Sözde "Kültür Devrimi" (1966-1976) döneminde, Uygurların çok sayıda tarihi belgeleri ve edebi eserleri yok edilmiştir. Bin yıllık eski Uygur Arap alfabesi yasaklanmış, Çin Pinyin sistemine dayanan bir alfabe onun yerine getirilmiştir. Aynı zamanda Uygur Arap alfabesiyle yazılan kitaplar toplanıp yakılmıştır. 1980'lerde Uygur medeniyeti ve edebiyatı kısa bir canlanmayı gördükten sonra, 1990'lardan itibaren Uygurca kitaplar yeniden takip ve toplama hedefi olmuştur.

Temsil Edilmeyen Milletler ve Halklar Örgütü (UNPO)'nun 2002 yılındaki bir raporuna göre (<http://unpo.org/article/101>), Çin rejimi Doğu Türkistan'ın Kaşigar ilinde 730 çeşit kitabı yakmıştır. Bu kitaplar arasında ünlü Uygur yazar ve tarihçi Turghun Almas'ın "Hunların Tarihi" ve "Kadimi Uygur Edebiyatı" gibi kitapları da vardır. Yakılan yüz binlerce kitaplar arasında, yalnız "kadimi Uygur zanaatları" adlı bir kitaptan 32, 320 (oduz iki bin, üç yüz yirmi) tane varmıştır. Bu kitap sadece kağıt yasama gibi geleneksel Uygur zanaatları hakkında tarihi belgeleri içerdiği için "tehlikeli" görülmüş ve yasaklanmıştır. Aynı yılı Kaşigar Uygur Neşriyatı tarafından yayımlanan Uygurca kitaplar incelenmiş ve 330 türlü kitap "problemlili" olarak görülmüştür. Bu kitapların tekrar yayımlanması yasaklanmış ve toplanıp yakılmıştır.

1990'larda Turghun Almas'ın Uygur tarihi hakkındaki kitapları yasaklanıp yakıldıktan sonra, Çin rejimi sözde "bölücülüğe ve terörizme karşı savaş" ve "istikrarı koruma" gibi bahaneler altında Uygur kültür miraslarına karşı saldırıyı sürdürdü. 2002'den beri, Çin rejimi "Çift Dilli Eğitim" adı altında Uygur dilini eğitim dili olmaktan çıkarıp, yerine Çinceyi koydu. Bununla birlikte, Uygurca'yı Doğu Türkistan'daki bütün eğitimsel alan, devlet kurumlar ve ticaret sahalarından çıkarttı. Çin Çuanguo Doğu Türkistan'a komünist parti sekreteri olarak atandıktan sonra, 2017 yılında Uygur dili bütün eğitimsel alanda bir araç olmaktan çıktı. Aynı zamanda, Çin rejimi sınırsız bir şekilde Uygurların dini haklarını çiğnemeye başladı ve mukaddes "Kuran" başta olmak üzere İslami kitapları toplama ve yakma kapsamını daha genişletti. Şuanda Doğu Türkistan'da tarihte misli görülmeyen bir kitap yakma ve medeniyet harap etme operasyonu devam etmektedir. Çin rejimi sadece Uygurca kitapları yasaklamak ve yakmakla kalmıyor, aynı zamanda yasaklanan kitapları okuyan yada bulunduran kişileri 5 seneden 20 seneye kadar hapis cezasına çarptırmaktadır. Şuanda bir milyonu aşkın Uygur sözde "Eğitim" denilen toplama kamplarında ya da hapishanelerde tutulmaktadır. Onların çoğu dini inancından veya yüksek eğitiminden dolayı tutulmuştur.

Çinli demokratik aktivistlere göre, Doğu Türkistan'da Çin rejimi tarafından yakılmakta olan kitaplar sözde "Kültür Devrimi"nin Uygurlar arasında yeniden baş kaldırması olarak görülebilir. Nicholas Bequelin tarafından hazırlanan ve Human Rights in China (HİRC) tarafından yayımlanan bir rapora (https://www.hrichina.org/sites/default/files/PDFs/CRF.1.2004/b1_Criminalizing1.2004.pdf) göre, şuanda Çin rejimi Doğu Türkistan'da yayımlanan 118 dergiden 52'yi "hassas" içerik var gerekçesiyle yasaklamıştır. Bir resmi Çin rejim propaganda web

sitesi olan Tangritagh (Tian'shan) Net tarafından 2 Kasım 2006'de yapılan bir habere göre, Doğu Türkistan'daki sözde Özerk Bölge Yönetimi "illegal eserlere karşı yüz günlük katı bastırış" olağanüstü toplantısı düzenlemiş ve 215, 943 adet Uygurca kitabı yakmıştır. Kara listelenen, yasaklanan ve el konulan materyaller içinde, en çoğu Uygur tarihi, medeniyeti ve İslam'a aittir, başkaları ise Uygurlara ait resimler, sesli-görüntülü materyaller ve dua vs.lerden oluşmaktadır. Uygurlar başta yasaklanan bu materyalleri teslim etmeye buyrulmuştur. Sonra Çin rejimi ailelere baskın düzenleyerek bu tür materyalleri aramıştır. 2017 yılında Ürümqi'de evlere baskın yapıp, mukaddes "Kur'an"ları topladığı hakkındaki haberler yayıldıktan sonra, bazıları Ürümqi nehrinde ve Ürümqi dışındaki Uygur mezarlığında atılan binlerce "Kuran"ları görmüştür. Son dönemlerde Çin rejimi tarafından yapılan kitap yasaklama ve yakma hareketi yazarlar, editörler, şarkıcılar, sanatçılar ve din adamlarını tutuklamakla duruşa ulaştı. Bazı emekli editörler emekli olmadan önce editörlük yaptığı çalışmalardan dolayı tutuklandı. 2017 Haziran'da, Çin rejimi 80 yaşındaki Uygur yazar Mirzahid Kerimi'nin evine bastı, o yazan tarihi romanlara ve evde bulunan başka kitaplara el koydu.

Uygurca kitaplar ve Uygurların kültürel miraslarını yok etmekle birlikte, Çin rejimi şuanda başka bir türlü kültürel soykırım – digital kitap yakma yapmaktadır. 2009 Ürümqi Katliamından sonra, 100'den fazla Uygurca web siteleri kapatılmış, onların yöneticileri tutuklanmıştır. 2017'den başla, 2011'den itibaren aktif olan bazı Uygurca web siteleri tamamen kapatılmıştır. Yasaklanan web sitelerinden elde edilen kişisel bilgiler gerekçesiyle önemli sayıda Uygur göz altına alınmıştır ya da tutuklanmıştır. Ayrıca bir çok Uygur mobil telefonu ve bilgisayarında "illegal" bilgi sakladığı bahanesiyle hapse atılmıştır. Uygurlar şuanda Çin rejimi tarafından cep telefon ve başka dijital cihazlarına gözetim uygulaması yerleştirmeye zorlanmaktadır. Böyle uygulama yüklemeyi reddedenler ise ağır cezaya maruz kalacaktır. (<https://www.rfa.org/english/news/uyghur/report-uyghurs-inchina-forced-to-install-surveillance-app-that-leaves-their-data-unsecured-04102018164341.html>).

Bugün dünyanın hiçbir yerinde, Doğu Türkistan'daki gibi, insanlar sadece kitap okuduğu için rastgele tutuklanma, göz altına alınma ve ağır cezalandırılmaya maruz kalacak bir yer neredeyse bulunmamaktadır. Doğu Türkistan'daki Uygur halkı bugün Çin rejiminin faşist ve ırkçı politikası altında sadece kitap okuduğu ve fikir sahibi olduğu için vahşi ve insanlık dışı muamele görmektedir. Uygurca kitapların yakılması, Uygur kültürel miraslarının yok edilmesi ve Uygur yazarların cezalandırılması sadece Uygurlara yapılan hakaret değil, aynı zamanda özgürlüğü ve bilimi seven ve onlara değer veren tüm insanlığa yapılan unutulmaz hakarettir. Çin rejiminin Uygurlara yönelik yaptığı böyle bir cinai hareketi aynı zamanda insanlığa karşı bir kültürel soykırımdır.

9. Uygurlara Yönelik Kültürel Soykırım

Uygurlar Türkistan Coğrafyasının Doğu ucunda yaşayan eski uygar bir kavimdir. Tarihten beri zengin kültür ve geleneğe sahiptirler. Tarihte ipek yolu olarak adlandırılan kültürlerin kaynaştığı bu kadim kültür havzasında, "Divanı Lügat-it-Türk"ün yazarı büyük dilci Kaşgarlı Mahmut, eski Türk ahlak ve devlet telakkisi ile İslâmî itikadı birleştiren nasihatname ve siyasetname mahiyetinde didaktik eser "Kutadgu Bilig"ın yazarı Büyük Devlet adamı Yusuf Has Hacıp gibi tarihte iz bırakan

nice şahıslar bu coğrafyadan, Uygur toplumundan çıkmıştır. Ne yazık ki insanlık medeniyet ırmağına sayısız katkıda bulunan bu uygar toplum 1949 yılında insanlık düşmanı kızıl Çin yönetiminin işgaline uğramış ve şundan beri sistematik olarak komünist Çin devletinin devlet terörüne maruz kalmıştır. Bugün ise adeta milli ve kültürel kimlik soykırımına uğrayarak dünyanın göz önünde yok edilmeye çalışılmaktadır. Kendinden başkasına yaşam hakkı tanımayan faşist Çin yönetiminin son dönemlerde Uygurlara yönelik uyguladığı insanlık dışı soykırım politikasını birkaç maddeyle şöyle sıralayabiliriz:

1. Uygur dili kullanım dışı bırakılıyor. Komünist Çin devleti Doğu Türkistan'ı işgal ettiği 1949'dan bugüne kadar Uygurların kullandığı alfabeyi üç defa bilinçli olarak değiştirerek Uygurların okuma – yazma oranını düşük tutmaya çalışmıştır. Uygur dilinin kullanım hakkı Çin anayasasında ve ilgili mevzuatlar ile yasal olarak garantiye alınmış, üstelik özerk bölge yasasında bölgenin resmi hükümet dili olarak belirlenmiş olmasına rağmen, Son dönemlerde Uygur dili resmi yazışmalarda, eğitim kurumlarında kullanımı yasaklanmıştır, kreşlerde bile Uygur çocuklara Çin’ce öğretilerek Uygurların dilini yok etme adımlarına hız verilmiştir.

2. Çin Uygur Dilinde yapılan yayın ürünlerini kendilerinin Uygurlara yönelttiği asimilasyon politikası önündeki en büyük engel olarak görmüştür. Dolayısıyla Uygur dilinde yapılan yayın ve medya alanında sıkı kontrol uygulayarak Uygur yazarlar takip ve baskı altına alınmıştır. Çin yönetiminin atadığı despot Çin çuango Doğu Türkistan’daki Komünist Parti sekreteri olarak göreve başladığı Ağustos 2016’dan sonra, Uygur dilinde yasal olarak yayınlanan Din, Edebiyat, Tarih vs. ile ilgili “Kuranı Kerim” başta olmak üzere kitap, dergi, görsel, işitsel ürünleri kontrole tabi tutmakta ve evde bulundurulmasını yasaklayıp toplatarak yakmaktadır. Böylece 21. yüz yılında bir milletin yazılı kültürünü yok etmeye çalışarak barbarlığını ortaya koymaktadır. Bununla yetinmeyip yazarları, mütercimleri “Etnik ayrımcılık yapmak”, “Dini asabiyete kışkırtmak” gibi suçlamalar ile tutuklayarak 5 ile 15 sene arasında hapis cezasına çarptırmakta ya da Nazi tarzı “Eğitim Kamp”larına gönderip türlü işkenceye tabi tutmaktadır.

3. Sanat Camiasında Tanınmış Uygur Sanatçıları da komünist Çin rejiminin propagandasını yapmaya zorlayarak, Uygur milli kimliğini korumaya yönelik sanat eserlerine yasak getirmiştir. 2017 yılından başlayarak ünlü Uygur Şarkıcı, Halk ozanları, aydınları, rektörleri, İş adamları, kanaat önderleri çeşitli yayın araçları ile Çin komünist yönetimine bağlılık yazıları yazmaya, irade beyan etmeye, rejimi övmeye zorlanmıştır.

4. Çin yönetimi okullarda ve kamu alanlarında Uygurların yöresel kıyafetleri giymelerini yasaklamış, aykırı davrananları “Bölücülük” yapmakla suçlamıştır. Kreşten üniversiteye kadar tüm okullarda ve kamu kurumlarında Çinliler bile gündelik yaşamda giymediği Eski Çin kıyafetlerini Uygurlara dayatarak giymeye mecbur bırakmıştır. Uygur milli kıyafetlerini giymenin suç olarak telakki etmesi nedeniyle çeşitli kültürel etkinliklerde Uygur yöresel kıyafetleri yok olmaya başlamıştır. Çin yönetimi 2016 yılından buyana “Teröre Karşı Mücadele” sloganı ile yürüttüğü milli ve dini kimliğe karşı savaşta Uygurların kültürel kimliğini hedef almış, erkeklerin sakal – bıyık bırakmaları, bayanların baş örtüsü takmaları dini, milli asabiyet emareleri olarak görülüp, Uygurları keyfi tutuklamaya bahane olmuştur.

5. Çin rejimi 2017 yılından itibaren Doğu Türkistan'da pazarlanan çeşitli Gıda ürünleri üzerinde “Helal” simgesinin bulunmasını yasaklamış, Market Şarküteri bölümünde, özel kasap dükkanlarında Müslüman halkın inancı ile dalga geçersine helal et ürünleri ile domuz etini yan yana koyarak satma zorunluluğu getirmiştir. Ayrıca Uygur lokantaları ile Çin lokantalarını birleştirerek Uygurları Çin yemeklerini yemeye zorlamış, Uygur yemek kültürünü yok etmeye çalışmıştır. Uygurların işlettiği restoran, lokantalarda alkol ürünlerinin satılması zorunlu kılınmış, itiraz edenlerin işletmeleri kapatılmış, işletme sahiplerine yüklü mali ceza uygulanmıştır.

6. Çin yönetimi Uygurlara yönelik asimilasyon adımına hız vererek son günlerde “ikiz akraba” politikasını uygulamaya koyarak kocaları, erkekleri Nazi tarzı “Eğitim Kamp”larına gönderilen ailelere Çinliler zorla yerleştirilerek Uygurlar sıkı takibe alınmıştır. Ayrıca Uygur Kızları Çinlilerle mecburi evlendirilerek milli ve dini kimliği asimile edilmektedir. Çin rejimi bu Çirkin uygulamaları, “Uygurların yaşamını iyileştirmek, Han – Uygur halkı arasında anlayışı ileri sürmek” diye bezemektedir. Bu politika ile milli, dini ve kültürel olarak bir birinden tamamen farklı iki milletin özgünlüğü göz ardı edilmektedir.

7. Çin hükümeti 2016 yılından itibaren yeni doğan Uygur çocuklarına “ Muhammed, Arafat, İslam, Türkzat” gibi dini, milli kimliği andıran 29 isimin verilmesini yasaklamıştır. Ayrıca İslami örfe uygun olarak imam nikahı kıyılmasını men’i ederek bunu “Radikalizmden kurtuluş” olarak lans etmektedir.

8. Çin rejimi Uygurların kaç bin yıllık milli mimar eserlerini de Uygurlara yönelik asimilasyon politikası önündeki engel olarak algılamış, dolayısıyla Uygurlara özgü mimarı yapıları yıkarak tarihi yok etmiş ve kültür kıyımı yapmıştır. Eski ilim – irfan, medeniyet beşiği olan Kaşigar şehrinde bulunan milli mimari yapılar depreme dayanıklı olmadığı gerekçesiyle yıkılmış, şehirde yaşayan ahali mecburi olarak şehir dışına göç ettirilmiştir, şehir ise Çin kültürünü yansıtan mimarı yapılar ile yeniden inşa edilerek, kadim Uygur tarihi izdüşümleri yok edilmiştir. Şehir içindeki arsalar Çin’den gelen inşaat firmalarına adeta peşkeş çekilerek asıl sahipleri olan Uygurlar maddi zarara uğratılmıştır.

Yukarıda bahsedilen konulardan Uygur halkının her koldan yok edilmeye çalışıldığını anlamak zor olmasa gerek. Bunlar, faşist Çin devletinin Uygurlara uyguladığı kültür kıyımının sadece birkaç örneğidir. Biz dünyadaki tüm insan hakları savunucularından, tüm duyarlı vicdan ehllilerinden, Çin devletinin yaptığı bu insanlık dışı uygulamalarına karşı ses çıkarmalarını, Uygurların anayurdunda göz göre göre uygulanan kültür kıyımına, bir milletin yok olmasına seyirci kalmamalarını, bu vahşete “Dur!!!” demelerini rica ediyoruz!!!

Geliniz, hep birlikte Doğu Türkistan’daki Uygurların Çin Zulmüne karşı mücadelesinde birlik olalım! onlara destek verelim! Bu mücadelede mazlumun yanında yer aldığımız ve çevrenizdeki duyarlı kişilere tavsiye ederek, bize destek verdiğiniz için teşekkür ederiz.

10. Uygurlara Yönelik Dini Bastırışlar

Avrupalı bir araştırmacının araştırma sonucuna göre, şuanda “en azından bir kaç yüz bin hatta bir milyon Uygur, Doğu Türkistan’da Çin yönetimi tarafından kurulan

nazi toplama kamplarında tutuluyor”. Bu her Uygur ailesinden en azından bir kişinin söz konusu kamplarda tutuklu olduğu anlamına gelmektedir. Tutuklu olanlar genellikle 20 ile 40 yaş arasındaki Uygur erkeklerdir (www.dailyo.in/politics/china-islam-uyghurs-xinjiang-pakistan/story/1/24358.html). Nazi tarzı bu kamplardaki Uygurlar kendi inançlarını değiştirmeye ve domuz eti yemeye zorlanmıştır. Ayrıca 2017 Nisan’da cep telefonlarında dini içerik sakladığı ya da dini eser okuduğu için hapse atılanların sayısı 500 bini aşmıştır.

Çin rejimi dini inancı Uygurları tamamen asimile etme yolundaki en önemli bir engel olarak gördüğü için, Doğu Türkistan’da Uygurlara yönelik dini baskılar gün gittikçe artmaktadır. Bugün böyle baskılar 1970’li yıllardaki Kültür Devrimi’nden sonra en üst zirveye ulaşmıştır. Çin yönetimi bugün Uygurların Ramazan ayında uruc tutmasını ağır suç olarak saymakta, alkol kullanmamayı dini aşırılık olarak suçlamaktadır. Bunlar Çin rejiminin Uygurlara yönelik gerçekleştirmekte olduğu soykırımının bir kısmıdır. Uluslararası örgütler Çin rejiminin Uygurlara yönelik soykırım politikası hakkında onlarca açıklama yapmıştır. Bunlar sadece Uygurlara değil, aynı zamanda tüm insanlığa karşı insanlık dışı bir davranıştır.

Şuanda Doğu Türkistan’da:

- Bir milyonu aşkın Uygur Nazi tarzı eğitim kamplarına hapsedilmiş ve dini inançlarından vaz geçmeye zorlanmış durumdadır.
- Uygurlar “Allah”, “selamün eleyküm” gibi Arapça kelimeleri kullanmaktan yasaklanmıştır.
- Mahallelerdeki camiler ve mescitler yıkılmış veya eğlence mekanlarına dönüştürülmüştür.
- Çocuklara verilmiş olan Arapça isimler zorunlu değiştirilmiştir ve Uygurların İslami geleneğe uygun şekilde evlenmesi yasaklanmıştır.
- Uygur kızları Çinli erkeklerle evlenmeye zorlanmıştır ve böyle nikahlar rejim tarafından zorlu gerçekleştirilmiştir.
- Erkekleri kamplara hapsedilen ailelere, Çin rejimi erkek kadroları yerleştirmiştir.
- İslami kıyafetler ve sakal, bıyıklar dini aşırılık sayılarak yasaklanmıştır.
- Gıda ürünlerine “helal” kelimesinin kullanılması yasal dışı olarak ilan edilmiştir.
- Uygur memurlar öldükten sonra cesetlerinin yakılmasına ait sözleşmeye imza atmaya zorlanmıştır. İslami geleneğe uygun uğurlama töreni yasal dışı ilan edilmiştir.
- Kuran ve seccadeler yakılarak namaz kılmak ve oruç tutmak yasaklanmıştır.
- Çin’in devlet bayrağı ve Xi Jinping’in fotoğrafı cami ve mescitlere zorlu asılmıştır.
- Yurtdışındaki Uygurların Doğu Türkistan’daki ailesiyle alakası yasaklanmış ve kesilmiştir.

2017 Yılından itibaren yurtdışında eğitim gören ya da Mısır gibi İslam devletleri ziyaret eden Uygurlar memleketine döndükten sonra, herhangi bir açıklama yada gerekçe gösterilmeden tutuklanmış, akıbetinden bir daha haber alınamamıştır. Çin rejimi Türkiye ve Mısırda eğitim gören tüm Uygur öğrencileri derhal ülkeye geri dönmeye çağır yapmış ve geri dönenleri havaalanında tutuklayıp hapis cezasına çarptırmıştır. Üstelik Çin hükümeti 2017 yılında Mısırda Uygur öğrencilere yönelik

tutuklama gerçekleştirerek binlerce Uygur öğrencileri yakalamıştır. Bundan dolayı bir çok Uygur öğrenciler Mısırdan başka ülkelere kaçmaya mecbur kalmıştır. Doğu Türkistan'daki bir çok din adamları ve kanaat önderleri tutuklanmış, onların bazıları ise hapiste şehit edilmiştir. Mesela Muhammet Salih damollam ve Abdulehet mahsum hapiste öldürülen din adamlarındandır (<https://uhrp.org/press-release/uyghur-human-rights-project-condemns-death-custody-scholar-muhammad-salih-hajim.html>).

Amerika Uluslararası Dini Özgürlük Komitesi'nin başkanı Daniel Marck şöyle diyor: “Çin rejiminin Uygur Müslümanlara yönelik yapmakta oldukları bir azınlık millete yönelik gerçekleştirmekte olan asimile sürecinden ibarettir. Devlet görevlilerini Uygurların evlerine yerleştirmek ve sayısız suçsuz Uygurları tutuklamak yoluyla, Çin rejimi Uygurlar arasında korku, şüphe ve güvensizlik yaratarak, tüm Sincan'ı korkuyla doldurmaktadır. Şüphesiz ki Çin rejiminin uygulamaları insanların normal yaşamını ihlal ederek, onların barışçıl şekilde yaşamakta olan dini hayatını bozmaktadır”. (www.uscifr.gov/news-room/press-releases-statements/china-uscifr-deeply-concerned-about-increasing-repression-uyghur)

Amerikalı gazeteci ve National Review dergisinin editörü Jay Nordlinger şöyle soruyor: “Doğu Türkistan'da neler oluyor? Bir milyonu aşkın Uygurlar tutuklanarak hiçbir yasal süreçsiz Gulaklara hapsedilmiştir. Onların birçoğu hakkında hiç haber yoktur. Hala geniş kapsamlı katliamlar yaşanmasa da, bir çok Uygurlar işkenceden öldürülmüştür. Şuanda çok sayıda insan soykırımın eşiği önünde korku ile yaşamaktadır. Birçok insan geniş çaplı bir soykırımın başlanmasından endişe etmektedir. Örneğin: geniş toplama geniş bir suikastın, özellikle organ ticaretinin alameti olabilir (organ kaçakçılığı Çin komünist partisinin özelliklerinden biridir). Çünkü bütün Uygurların DNA'sı toplanmıştır” (www.nationalreview.com/corner/an-emergency/).

Vekâletsiz Milletler Teşkilatı (UNPO) 26 Şubat 2018'de Amerika Parlamentosunda gerçekleştirilen bir konferansta Çin rejiminin Uygurlara karşı uygulamakta olduğu aşırı kültürel ve dinsel yasakları ortaya koymuştur (<http://unpo.org/article/20647>). 2017 Nisandan beri aşırılık ve siyasi yönden olumsuz fikirlere sahip olmakla suçlanan Uygurlar tüm Doğu Türkistan genelinde geniş çapta tutuklanarak toplama kamplarına hapsedilmiştir. Yerel yönetimin 2017 yılının başındaki tutuklamalarda dayandığı “dini aşırılığın 75 çeşit ifadesi” yönergesi olmuştur. Söz konusu yönerge 2016 Ağustosta Çin tarafından bölgeye yeniden atanan komünist parti sekreteri Çin Çuango'nun Uygurların yasal hakları ve özgürlüğünü ihlal etmek amacıyla uygulamakta olduğu sert politikalarından biridir (<http://unpo.org/article/20625>).

680 milyon Yuan (108 milyon Dolar) kıymetindeki 73 hükümet yardımı ve kuruluş Project sözleşmesine ilişkin raporları analiz eden Avrupa Kültür ve Teknoloji Enstitüsünün araştırmacısı Adrian Zenz kaleme aldığı son makalesinde bu sözleşmelerin Doğu Türkistan'daki Uygurlar sıkı yerleşen bölgelerde yapılacak olan geniş çaplı toplama kampları ile ilgili olduğunu açıklamıştır.

Toplama kamplarından kurtulma şansına sahip ve medyalara konuşma imkânı bulan çok az sayıda kişiye göre, kampların içerisindeki yaşam koşulu çok kötüdür. Şahitlerden biri Kazakistanlı olup, söz konusu kamplardan birine hapsedildikten sonra serbest bırakılarak Kazakistana dönmüştür. Kamplardaki günlük beyin yıkama dersleri “İslam dininin tehlikeleri” hakkında olmuştur. Kamplardaki

politik eğitimciler “sen kanuna boyun eğecek misin ya da kendi tanrına mı boyun eğeceksin?”, “sen dinin niye tehlikeli olduğunu anlıyor musun?” gibi soruları sormuşlar. Yine tutuklular tanrının yüceliğini övme yerine, Xi Jinping’in yüceliğini övmeye zorlanmışlar. Mahkûmlar her yemekten önce hep beraber “partiye teşekkür! ana vatana teşekkür! Xi Jinping’e teşekkür” gibi slogan atmaya mecburlanmıştır. “Daili Mail” gazetesi kamptan serbest bırakılan bir kişinin açıkladıklarına dayanarak, Çin güvenlik kurumlarının Doğu Türkistan’daki Müslümanları komünist ideoloji ile eğiterek, dinden çıkartmak için uygulamakta olduğu korkutucu yöntemleri detaylarıyla ortaya koymuştur. Bu kişinin söylediklerine göre, kamptaki Müslümanlar kamp yöneticilerinin sözünü yerine getiremediklerinde, başka cezalar sırasında domuz eti yemeye ve içki içmeye zorlanmıştır. Doğu Türkistan’da şuan bir milyon Müslüman Çin’in böyle kamplarında tutulmaktadır (<https://swarajyamag.com/insta/china-forcing-muslims-to-eat-pork-drink-alcohol-as-punishment-in-its-re-education-camps>).

Zenz’e göre “Sincan’daki bu bastırış hareketi hiç şüphesiz Kültür Devrimi bittikten sonra Çin’de en ciddi bir şekilde gerçekleştirilen güçlü biçimde yansıyan yeniden sosyal yapılandırma hareketidir. Bu devletin çok tartışmalara yol açan “teröre ile Mücadelesi” gerçekte zorlu milli asimile etme hareketinin yumuşatılarak söylenmesidir”. (<https://www.dailyo.in/politics/china-islam-uyghurs-xinjiang-pakistan/story/1/24358.html>).

Amerika’nın Çin İşleri Komitesi geçen ayda Çin’in bu hareketini “günümüz dünyasındaki en büyük azınlık millet kişilerini tutuklama hareketi” olarak nitelendirmiştir. (<https://www.nytimes.com/aponline/2018/05/16/world/asia/ap-as-china-xis-era-mass-internment.html>).

Nazi ceza kampları ve Sovyet Gulakları’nın unutulamaz insan trajedileri tüm insaniyete böyle bir trajedinin yeniden yaşanmasını engelleme yönünde yeterli ders verecektir. Buna rağmen tüm insaniyetin göz önünde Çin rejimi bir milyon Uygur’u böyle çirkin kamplara göndermekle, onların en temel hak ve hukuklarını ihlal etmektedir. (<https://thediplomat.com/2018/05/uyghurs-victims-of-21st-century-concentration-camps/>).

Biz Uygur milleti bugün sınır tanımayan aşırı zalim Çin hükümetinin acımasız zulümlerine maruz kalarak çaresiz bırakıldık. Bizim tüm dünyadaki adaletperver insanların yardımına ihtiyacımız var. Eğer bu müracaatı destekleyip bizim sesimizi dünyaya anlatırsınız, Uygurlara iyilik etmiş olursunuz.

Bize katılın, bizim sesimiz olun, bütün dünya Çin’in Uygur halkına ne yapmakta olduğunu duysun. Özgürlükten mahrum insanların sesi olmak da özgürlüğü sevmektir. Teşekkürler!

11. Uygur Ekonomisinin İflasa Sürüklenmesi

Tarihte Uygurlar ve onların ecdadı meşhur ipek yolunun sahipleri olarak orta Asya coğrafyasının merkezinde müthiş ekonomik başarılar elde etmiştir. Fakat 1949 da komünist Kızıl Çin Uygurların anayurdu Doğu Türkistan’ı işgal ettikten sonra Uygur ekonomisi İşgalci Çin yönetiminin talan, gasıp sömürge politikasının kurbanı olmuştur. Doğu Türkistan zengin yer altı – üstü kaynaklara sahip olmasına rağmen bu

toprakların sahibi olan Uygur başta olmak üzere diğer Kazak, Kırgız, Özbek'ten oluşan Doğu Türkistan Halkı yoksulluk sefalet içinde yaşamaktadır. Faşist Çin yönetimi 2017 de başlatan sudan ucuz bahaneler ile 1 milyondan fazla Uygur'u Nazi Tarzı Ceza Kamplarına atması mevcut Uygur ekonomisini iflasa sürükleyerek normal yaşamın devam etmesini zorlaştırmıştır. (<https://www.nationalreview.com/corner/an-emergency/>)

Günümüzde Uygurların gerek ticari ilişkilerden gerek akrabalıktan dolayı yurtdışı ile para transferi yapmaları neredeyse imkânsız olup, iktisadi ilişkiler tamamen kesilmiş durumdadır. 2017 den önce yurtdışı ile ticari bağ kuran Uygur iş adamları pasaportlarına el konularak Nazi Tarzı Ceza Kamplarına atılmıştır.

Bay Bilge (Takma isim) Çin'in deniz kıyı bölgesindeki bir şehirde yaşayan tüccardır. O birkaç sene önce Çin yönetiminin Doğu Türkistan'da uyguladığı Uygurları her alanda dışlayıcı politika yüzünden ailece Türkiye'nin İstanbul Şehrine göç etmeye karar verir. 2017 sonlarında onun Doğu Türkistan'ın merkezi Urumçi'de yaşayan yakın arkadaşları ile irtibatı kesilir. Ondan sonra Bay Bilge bir süreliğine Çin'den ayrılmaya karar verir. Bay Bilge Çin'den ayrılalı bir hafta geçmeden Çin – Türkiye arasında ticaret yapan birçok Uygur İş adamı, Tüccar havaalanında pasaportlarına el konularak tutuklanıyor, ondan sonra akıbetleri hakkında bir daha bilgi alınamıyor.

Bay Bilge Doğu Türkistan'da birçok yerde gökdelenlerin, İşhanların sahibi olmakla beraber, ayrıca birçok alanda ciddi yatırım yapmış ve iş çevresindeki tanıdıklarına borç vermiştir. O ticari faaliyetlerini politik hassasiyet en üst düzeyde olan Doğu Türkistan'dan uzak tutmak için Çin'in iç bölgelerinde sürdürmesine rağmen Çin'den ayrıldıktan sonra tüm yatırım ve ticari faaliyetinden mahrum bırakılarak mal varlığına el konulmuş, banka mevduatları dondurulmuştur. Bay Bilge iş çevresindeki tanıdık iş adamlarının 2017 de Urumçi'deki Nazi Tarzı Ceza Kamplarına ya da hapse atılmış olabileceğini iddia etmektedir. Bay Bilge şuan Türkiye'de yaşamaktadır, gerçi o tüm mal varlığından ayrılmış ve kendisinin Çin hapisanesine düşmekten kurtulduğu için kendini mutlu his etmekle beraber hapishanelere atılmış arkadaşları için üzüldüğünü ifade etmektedir.

Bay Sevinç Ortadoğu'da ticaret yapan Uygur gencidir. O Ortadoğu'da iş için bir süre kalmıştır. Bu süre içinde Çin Devlet Güvenlik Birimince Urumçi'ye çağırılmış, Urumçi'ye döner – dönmez havaalanında tutuklanarak sorguya çekilmiş ve iki ay aşkın süre gözetim altında tutulmuştur. Bay Sevinç aslında Çin yönetim bürokratları ile ilişkisi iyi olan Uygur iş adamıdır. O kendi can güvenliği ve ticaretinin sağlama almak, Çin yönetiminin güvenini kazanmak için her seferinde bir Çinli ile ortaklık kuruyordu. Sorgu sürecinde o Çin'deki ortağını kendine şahit olmak için çağırılmışsa da, Urumçi'ye gelen Çinli ortak polislerin sert davranışlarından dolayı ertesi ardına bakmadan memleketine kaçıp gitmiştir. Bay Sevinç kendi hayatını kurtarmak için tüm varlığını Çin hükümetine teslim etmiş olmasına rağmen yurtdışındaki amcasından dolayı Nazi Tarzı Ceza Kamplarına atılmıştır.

Yurtdışında yaşayan birçok Uygur Tüccar ve İş adamı kendilerine ait banka mevduatları ve mal varlığının 2017'den itibaren Faşist Çin yönetiminin dondurulduğunu ifade etmektedir.

İşin aslına bakacak olursak, 2014 – 2015 senelerinde Çin yönetimi Uygur iş adamlarını yurtdışına açılmaya, yatırım yapmaya, ticari ilişkileri geliştirmeye teşvik

etmekle kalmayıp, uluslararası yatırım yapanlara düşük faizli kredi sağlayacağını duyurmuştur. Ancak Çin yönetiminin bu ticarete açılım politikası doğrultusunda hareket ederek yurtdışına açılan, yatırım yapan Uygur iş adamları 2017 tarihinden itibaren Doğu Türkistan'da ticari faaliyetlerini sürdürme, mal varlığının akıbeti hakkında bilgi almakta zorluk çekiyor. Dolayısıyla yurtdışında yaşayan Uygur iş adamları Doğu Türkistan'a dönerse tutuklanma, dönmez ise tüm mal varlığından mahrum olma endişesi içinde çaresiz duruma düşmüştür. Doğu Türkistan'a dönmeleri hakkında Çin hükümeti tarafından ihtarname çıkarılan Uygur iş adamlarından Doğu Türkistan'a dönenler havaalanında sorgusuz – sualsiz tutuklanarak Nazi Tarzı Ceza Kamplarına gönderilmiştir ya da tutuklandıktan sonra hakkında bir daha haber alınmamıştır. Yurtdışına çıkmayan fakat Çin'de yaygın olarak kullanılan Wechat iletişim aracı ile yurtdışındaki tanıdıklar ile iletişim kuran iş adamları da Çin yönetiminin keyfi tutuklamasından nasibini almıştır.

Çin hükümeti bir yandan "Bir Yol Bir Kuşak" projesi ile dünyayı etkilemek istiyor, öte yandan Uygur Ekonomisini çökmesine neden olacak uygulamaları hayata geçiriyor.

Çin yönetimi bir taraftan Uygur gençlerini özellikle evlenmemiş Uygur kızlarını istihdam sağlamak gerekçesi ile Doğu Türkistan'dan Çin'in iç kesimlerine ucuz iş gücü olarak götürmeye hız kesmeden devam ederken, diğer taraftan her günü hızlı trenle Çinli göçmenleri Doğu Türkistan'a taşımak suratıyla bölgenin demografik yapısını değiştirmektedir. Doğu Türkistan'a gelen Çinli göçmenlere ücretsiz konut, tarla ve iş vs. her türlü maddi destek sağlamaktadır. Doğu Türkistan'ın asıl sahipleri ağır vergi yükü altında ezilmekte, tarlalarından, işlerinden mahrum kalmaktadır.

Çin devleti Doğu Türkistan'ı işgal ettikten buyana Uygur çiftçileri her sene devlet 2 – 3 ay sömürge yönetimin çeşitli projelerinde ücretsiz çalışmaya zorlanmaktadır.http://www.uyghurcongress.org/en/wpcontent/uploads/2016/11/Forced_Labour_in_East_Turkestan-WUC.pdf).

Bay Abdurahman HASAN, Doğu Türkistanlı Uygur iş adamıdır, şuan Türkiye'de yaşıyor. O birkaç ay önce Çin yönetiminin kendisine yönelteceği ekonomik baskıları ve akrabalarının maruz kalacağı oç alma hareketlerini göze alarak faşist Çin yönetiminin Doğu Türkistan'da işlediği insan hakları ihlallerini ifşa etmiştir. Ayrıca şuan faşist Çin yönetiminin Doğu Türkistan'da inşa ettiği Nazi Tarzı Ceza Kamplarında tutuklu bulunan annesi ve eşi için: "Annem ve Eşimi Kurşuna dizin!!! Kurşun Parasını ben ödeyeceğim!!!" diyerek Çin'in Doğu Türkistan'da yaptığı vahşetin ne boyutta olduğunu gözler önüne sermiştir. <https://freedomsherald.wordpress.com/2018/01/21/china-execute-my-mother-and-my-wife-instead-i-will-pay-for-the-bullets/>

Fransa vatandaşı Cürat Cuma, 20 seneden aşkın süredir yurtdışında yaşamış Uygur'dur. O 2017 Yılında anayurdu Doğu Türkistan'a gerçekleştirdiği ziyaret esnasında Çin Polisleri tarafından işkenceye tabi tutulmuştur. O kendisinin Uygur olduğu için böyle davranışa maruz kaldığını bildirmiştir. www.rfa.org/uyghur/xewerler/kishilik-hoquq/uyghur-sodiger_10302017145437.html

Son zamanlarda Doğu Türkistan'da ünlü Uygur iş adamları ve Tüccarlar hiçbir gerekçesiz keyfi tutuklamalara maruz kalmakta ve birçoğundan bir daha haber alınmamaktadır.

Amerika Özgür Asya Radyosu Uygur bölümünün yaptığı habere göre geçen sene Çin hükümeti Kaşgarlı dört ünlü Tüccarı Dini Asabiyetçi suçlaması ile tutuklamıştır.

Adını vermek istemeyen bir kişi Özgür Asya Radyosuna verdiği röportajda, Mayıs 2017'de Kaşgarlı ünlü Tüccarlardan Abducelil Hacı, Memet Tursun Hacı, Ğani Hacı ve Emin Hacıların Çin hükümeti tarafından tutuklandığını belirtmiştir.

Abducelil Hacı Kaşgar ili Ticaret Odası başkanıdır, aynı zamanda Çin – Kırgızistan – Tacikistan arasında nakliye hizmeti veren Transport Şirketi Sahibidir. Onun Kaşgar ve Urumçi'de çok sayıda taşınmaz gayrimenkülü vardı. Edinilen bilgiye göre Çin Hükümeti tarafından 18 sene hapis cezasına çarptırılmıştır.

Kaşgar Yekşenbe Pazarında bulunan Emin İşhanı'nın Sahibi Ğani Hacı, Aziz Diyar İş Merkezi Sahibi Memet Tursun, İbn Sina Dış Hastanesi Sahibi İmin Hacı'nın da hiçbir gerekçe gösterilmeksizin 8 sene hapis cezasına çarptırıldığı iddia edilmektedir. (<https://www.rfa.org/english/news/uyghur/wealthiest01052018144327.html?searchterm=utf8:ustring=Uyghur+business+>)

67 yaşında olan ObulKasım Hacı Kaşgar'da tanınan tüccardır. O Kaşgar'daki Kasir Hotel'inin Sahibidir. Hür Asya Radyosu Uygur departmanının yaptığı habere göre o da tutuklanarak Nazi Tarzı Ceza Kampına gönderilmiştir. (<https://www.rfa.org/english/news/uyghur/hotelier05072018130431.html?searchterm=utf8:ustring=Uyghur+business+>).

Doğu Türkistan'da orta ve küçük ölçekli işletmelerin çoğu Uygurlarıdır. Çin devlet istatistiklerine göre Doğu Türkistan'da şahıs işletmeleri sayısı 2012 sonu itibari ile 117 bine ulaşmış, bu işletmelerde sağlanan istihdam sayısı 584 bindir. Durum böyle olmasına rağmen Faşist Çin yönetiminin 2017 itibari ile Doğu Türkistan'da Uygurlara yönelik uyguladığı keyfi tutuklama ve gözüne batan Uygurları Nazi Tarzı Ceza Kamplarına göndermeleri sonucunda bu işletmeler iflasa sürüklenerek ticari faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Uygur İş Adamları Birliğinin web sayfası sayılan "<http://uyuxma.com/>" Ekim 2017'den buyana hiç güncellenmemiştir.

5 Ocak 2018 tarihinde gerçekleştirilen sözde Sincan Uygur Özerk Bölgesi Dış Ticaret Birliği tarafından tertiplenen toplantıda "bölgenin 2017 yılında ihracat alanında yükseliş elde ettiği" iddia edilmiştir. Fakat altmıştan fazla üyesi bulunan bu kurumda Uygur şirketlerinin kaydı bulunmamaktadır. (<http://www.iyaxin.com/content/201801/06/c202529.html>).

Yakında Doğu Türkistan'ı ziyaret eden Rus Turist Igor Putilof yayınladığı Kaşgar ile ilgili belgeselinde, Uygurların yoğun yaşadığı Kaşgar sokaklarında Uygur esnafların rastlamadığını, Uygurların idaresindeki birçok dükkân ve işletmenin kapanması sonucunda Kaşgar'ın adeta hayalet şehre döndüğü izlenimini paylaşmıştır. Kaşgar Şehri asırlardır Doğu Türkistan'ın en işlek, ticari hayat en gelişen şehiri olmuştur (<https://www.youtube.com/watch?v=RNjPZsKckn4>).

Günümüzde Kaşgar'da Uygurların idaresindeki orta – küçük ölçekli işletmeler Çin yönetiminin ağır vergi yükü ve işletme sahiplerinin Nazi Tarzı Ceza Kamplara atılması sonucunda iflas bayrağı çekmiştir. Çin hükümetinin on yıllardır bölgede yaptığı yatırım ve kalkınma projelerinin Doğu Türkistanlı yerli ahaliye herhangi bir faydası olmamıştır.

Bing Tuan (Doğu Türkistan'daki Çinli Gayri Resmi Askeri Birlik) 1954'te Doğu Türkistan'a yerleşmesinden sonra Doğu Türkistan'daki en verimli topraklar ve Su Kaynakları bunların tekeline geçmiştir.

Washington Üniversitesi antropoloji araştırmacısı Uygurşınas Darren Beyler: "Bing Tuan özendirici teşvik politikaları ile Uygurların anayurduna Çin'in iç bölgelerinden Çinlileri getirerek yerleştirmektedir" diyor.

Çin yönetimi Uygurların kadim şehirlerinden biri sayılan Hotan gibi eski Uygur şehirlerinde Çinli göçmenler için siteler inşa ederek Çin'den gelen Çinli göçmenleri yerleştirmektedir. Bu durum Uygur kültürünün yaşam alanını daraltıp Uygur toplumunun kültür varlığı bozguna uğratılmaktadır.

Doğu Türkistan'da yer altı – yer üstü kaynakları, maden ocakları, petrol yatakları, dış ticaret, bankacılık sektörü, posta telegraf, iletişim alanları hükümet aracılığı ile Çinlilerin tekeline geçmiş, Uygurların bilinçli olarak bu alanlardan uzaklaştırılması sonucunda Uygurlar kendi vatanında işsiz güçsüz kalmıştır.

Geleneksel ekonomik ve yerli sanayi Çin hükümeti ve Çinli göçmenler tarafından bilinçli olarak iflas ettirilmiştir. Çin hükümeti Uygur kuyumcu ve gümüş tacirlerine bir dizi yasaklar çıkartarak onların hazırlaması imkansız olan altın madeni üretim hattının olması şartını getirmiştir.

Uygur geleneksel tababeti de Uygurların sağlığı ve ekonomik hayatı açısından çok önemli alandır. Çin yönetimi bu alana da el atarak geleneksel tababeti meslek edinen Uygur hekimlere yönelik yeni kriterler getirerek sertifika almaları şartı koşturmuştur. Fakat sertifika sınavı Çin'ce yapıldığı için birçok Uygur hekim bu sınavdan geçememiş dolayısıyla mesleğini yapamaz olmuştur.

Günümüzde Doğu Türkistan'daki Uygurların yurtdışına çıkma ve para gönderme hakları faşist Çin yönetimi tarafından ellerinden alınmıştır. Pasaport sahibi Uygurların pasaportlarına el konulmuş, yurtdışındaki Çin vatandaşı Uygurların pasaportunun geçerli süresini uzatma, değiştirme işlemleri askıya alınarak yapılmamıştır. Banka ve posta, iletişim araçları devletin sıkı denetim altına alınmıştır.

Faşist Çin yönetiminin bir milyondan fazla Uygurları keyfi tutuklamalar ile hapse yada Nazi Tarzı Ceza Kamplarına göndermesi Uygur ekonomisinin çekilmesi sonucunu doğurmuştur.

İşgalci Çin hükümetinin uyguladığı insanlık dışı baskı politikaları ve zulümlerine biz Uygurlar tek başımıza karşı koyamıyoruz. Bundan dolayı adaletten yana olan dostların yardımına ihtiyacımız vardır. Eğer dünyadaki adaleti savunan, insanlığa saygılı dostlar işbu müracaata destek olurlarsa belki Birleşmiş milletler güvenlik konseyinin ve uluslararası toplumun Uygurlar hakkında bir karar almasına ve Uygurlara sahip çıkmak için harekete geçmelerine yararı olacağına inanıyoruz.

Doğu Türkistan'da şuan yaşanmakta olan kaostan, insanlık dışı uygulamaların son bulması için bizi desteklemenizi, haklı mücadelemizde bizden yana olmanızı rica ederiz.

Son söz

Biz sürekli yeni bilgi ve içerikleri ekleyerek bu raporu güncelleyeceğiz. Daha çok bilgi için aşağıdaki web sitemizi takip edin: <http://freedomsherald.org/ET/unb/>, teşekkürler!!!

Meşale Uygur Grubu Hakkında

Meşale Uygur Grubu bağımsız hareket eden, gerçeği bulmayı ve savunmayı hedefleyen bir gruptur. Bu grup yurt dışındaki bir kısım Uygur akademisyenler ve uzmanlardan oluşmuştur. Grubun başlıca amacı Uygur halkının Doğu Türkistan'da normal insan gibi yaşama ve özgün etnik kimliğini koruma yolları üzere bağımsız araştırma yapmaktır. O yine Doğu Türkistan'da Uygurlar hangi problemlerle karşı karşıya olduğu ve Çin'in tamamen asimile edici ve etnik soykırımcı politikalarıyla nasıl ezilmekte olduğu hakkında uluslararası camiayı bilgilendirmeyi de amaçlıyor. Grubun tüm bilgilerine aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz: <http://freedomsherald.org/ET/unb/>. Meşale Uygur Grubu şuan itibariyle hiçbir kişi veya kurumdan maddi destek almamaktadır; o sadece kendi üyelerinin desteğiyle faaliyet gösteriyor.

Kynakça Ve Daha Çok Bilgi İçin Bağlantılar

Section 1

China Detains Uyghurs in Nazi Style Camps

<https://freedomsherald.wordpress.com/2017/12/18/china-detains-uyghurs-in-nazi-style-camps/>

Chinese Exiled Billionaire Guo Wengui Exposes China's abuse of the Uyghurs

<https://freedomsherald.wordpress.com/2017/11/22/chinese-exiled-billionaire-guo-wengui-exposes-chinas-abuse-of-theuyghurs/>

Section 2

Political Persecution of the Uyghurs—Brief Description of Some Individual Cases

<https://freedomsherald.wordpress.com/2018/01/19/political-persecution-of-the-uyghurs-brief-description-of-someindividual-cases/>

http://www.freedomsherald.org/ET/images/image201801_13.jpg

Section 3

What It's Like to Live in a Surveillance State

<https://mobile.nytimes.com/2018/02/02/opinion/china-uyghurs-xinjiang.html?referer=http://m.facebook.com>

China arrests leading Uyghur intellectual
<https://www.ucanews.com/news/china-arrests-leading-uyghur-intellectual/81258>

Chinese Authorities Arrest Xinjiang Intellectual Amid Crackdown on Prominent Uyghurs

<http://www.rfa.org/english/news/uyghur/arrest-01122018152937.html>

The owner of the “Melody Teahouse” in Ghulja got sick in prison and died in hospital (in Uyghur, Ghuljidiki "m ƒodiye chayxanisi" ning sahibi t ƒurמידە aghrighan, doxturxanida jan ƒzgen)

<http://www.rfa.org/uyghur/xewerler/kishilik-hoquq/turmide-olgen-uyghur-01152018143148.html>

50 years-old religious figure Ehmedjan Heyder is dead 4 months after being released from jail (in Uyghur, 50 yashliq diniy zat exmetjan heyder t ƒurמידin chiqip 4 aydin k ƒyin jan ƒzgen)

<http://www.rfa.org/uyghur/xewerler/din/exmetjan-heyder-jan-uzdi-01192018215011.html>

Urumchi police department gave out an order to its various branches to arrest 3000 people:

http://www.rfa.org/uyghur/qisqa_xewer/uyghurda-tutqun-11022017171604.html#.Wk7b8-eg-L4.whatsapp

China: Rights crackdown goes global

<https://www.hrw.org/news/2018/01/18/china-rights-crackdown-goes-global>

Around 120,000 Uyghurs Detained For Political Re-Education in Xinjiang’s Kashgar Prefecture, <http://www.rfa.org/english/news/uyghur/detentions-01222018171657.html>

Uyghurs in Xinjiang Re-Education Camps Forced to Express Remorse Over Travel Abroad

<http://www.rfa.org/english/news/uyghur/camps-10132017150431.html>

Al-Azhar University graduate Dr. Habibullah Tohti has been jailed (in Uyghur, Ezher uniwersitetini p ƒtt ƒrgen doktor hebibulla toxtining k ƒsilgenliki ilgiris ƒr ƒlmekte)

<https://www.rfa.org/uyghur/xewerler/din/hebibulla-toxti-06092017150345.html>

Chairs Raise Alarm About Deteriorating Human Rights Situation in Xinjiang

<https://www.cecc.gov/media-center/press-releases/chairs-raise-alarm-about-deteriorating-human-rights-situation-in>

Section 4

China Xinjiang police state: Fear and resentment

[http://www.bbc.com/news/av/world-asia-china-42911468/china-xinjiang-police-state-fear-andresentment?](http://www.bbc.com/news/av/world-asia-china-42911468/china-xinjiang-police-state-fear-andresentment?ocid=wsnews.chat-apps.in-app-msg.whatsapp.trial.link1_.auin)

New party boss wields heavy hand of Chinese rule over Uyghurs
<https://www.rfa.org/english/news/special/uyghur-oppression/>

Interview: 'I lost all hope of surviving'

<https://www.rfa.org/english/news/uyghur/kazakh-01302018161655.html>

China's Uighur minority shackled by digital technology as thousands are detained for 'vocational training'

<http://www.independent.co.uk/news/world/asia/thousands-china-xinjiang-uyghur-beijing-disappear-fears-authoritiesthought-police-personal-safety-a8115421.html>

Around 120,000 Uyghurs Detained For Political Re-Education in Xinjiang's Kashgar Prefecture

<https://www.rfa.org/english/news/uyghur/detentions-01222018171657.html>

Police Torture of Criminal Suspects in China

<https://www.hrw.org/report/2015/05/13/tiger-chairs-and-cell-bosses/police-torture-criminal-suspects-china>

“China: Execute My Mother and My Wife Instead! I will Pay for the Bullets”

<https://freedomsherald.wordpress.com/2018/01/21/china-execute-my-mother-and-my-wife-instead-i-will-pay-for-thebullets/>

Image: An example of what the Uyghur “innocent prisoners” are forced to do inside a prison: http://freedomsherald.org/ET/images/video2018_02.mp4

Image: An example of what the Uyghurs outside prisoners and concentration camps are forced to do: http://freedomsherald.org/ET/images/video2018_01.mp4

Section 5

China 'prepares DNA testing' of Muslims in Xinjiang

<https://www.alaraby.co.uk/english/news/2017/5/18/china-prepares-dna-testing-of-muslims-in-xinjiang>

China expands DNA data grab in troubled western region

<https://www.nature.com/news/china-expands-dna-data-grab-in-troubled-western-region-1.22033>

China's Uighur minority shackled by digital technology as thousands are detained for 'vocational training'

<http://www.independent.co.uk/news/world/asia/thousands-china-xinjiang-uyghur-beijing-disappear-fears-authoritiesthought-police-personal-safety-a8115421.html>

Rubio Raises Concerns with U.S. Company Over Sale of DNA Sequencing Equipment to China

<https://www.rubio.senate.gov/public/index.cfm/press-releases?ID=775C904C-392E-4B74-B83C-8B8DEA7736EE>

Political Re-Education School Construction Project of the Yopurgha County, Xinjiang (East Turkestan) (in Chinese, 新疆岳普湖县法制教育转化学校建设项目)

<http://ejianlian.com/Linkproject/viewBid/id/62311>

Aqtu County Political Re-Education Center Phase II Construction Project (in Chinese, 阿克陶县教育转化中心二期建设项目)

<http://www.xjjsxx.com/zhaobiaogonggao/2017/0914/2032.html>

Section 6

《活摘—十年调查》:中国军医曝光大陆活摘器官一条龙黑幕

<https://www.youtube.com/watch?v=0s84avaf0l4&t=903s>

《血腥的活摘器官》鐵證選輯 撕開中國祕密殺人網

<https://www.epochweekly.com/b5/271/10685.htm>

鐵證如山—中共大量活摘法輪功學員器官國家犯罪罪證講座

www.youtube.com/watch?v=OpHz9RUgp-c&t=3425s

Death on the Silk Road, www.youtube.com/watch?v=-PRb8Xcdxp8

The Xinjiang Procedure

<http://www.weeklystandard.com/the-xinjiang-procedure/article/610145>

南航自曝空运活体器官逾 500 宗 中共活摘再被关注

<http://www.ntdtv.com/xtr/gb/2017/10/07/a1345629.html>

器官移植“遍地开花” 专家呼吁进行质量监控

<http://www.china.com.cn/chinese/health/666587.htm>

中国已成为世界第二大“器官移植”大国

<http://health.sohu.com/20061026/n246010278.shtml>

今年我国公民自愿捐献器官量居世界第二

<http://news.sina.com.cn/c/2017-12-17/doc-ifyptfcn1510600.shtml>

期待郭文贵先生帮新疆的同胞讨回来一个真相的那一天！

<https://www.youtube.com/watch?v=4x9s9-6Ueqg>

Chinese Exiled Billionaire Guo Wengui Exposes China's abuse of the Uyghurs:

<https://freedomsherald.wordpress.com/2017/11/22/chinese-exiled-billionaire-guo-wengui-exposes-chinasabuse-of-the-uyghurs>

Section 7

China's Uighur minority shackled by digital technology as thousands are detained for 'vocational training'

<https://www.independent.co.uk/news/world/asia/thousands-china-xinjiang-uyghur-beijing-disappear-fearsauthorities-thought-police-personal-safety-a8115421.html>

Uighur leader says 10,000 went missing in one night

<https://www.reuters.com/article/us-china-xinjiang/uyghur-leader-says-10000-went-missing-in-one-nightidUSTRE56S1O020090729?sp=true>

"We Are Afraid to Even Look for Them" Enforced Disappearances in the Wake of Xinjiang's Protests

<https://www.hrw.org/report/2009/10/20/we-are-afraid-even-look-them/enforced-disappearances-wakexinjiangs-protests>

Chinese Exiled Billionaire Guo Wengui Exposes China's abuse of the Uyghurs

<https://freedomsherald.wordpress.com/2017/11/22/chinese-exiled-billionaire-guo-wengui-exposes-chinasabuse-of-the-uyghurs/>

Section 8

新疆伊犁、和田等地收缴民族语言教科书

http://www.chinaaid.net/2018/04/blog-post_2.html?m=1

Thousands of Uighur Books burned by Chinese Authorities

<http://unpo.org/article/101>

CRIMINALIZING ETHNICITY: POLITICAL REPRESSION IN XINJIANG

https://www.hrichina.org/sites/default/files/PDFs/CRF.1.2004/b1_Criminalizing.1.2004.pdf

Report: Uyghurs in China Forced to Install Surveillance App That Leaves Their Data Unsecured

<https://www.rfa.org/english/news/uyghur/report-uyghurs-in-china-forced-to-install-surveillance-app-thatleaves-their-data-unsecured-04102018164341.html>

Section 9

China's Muslim minority banned from using their own language in schools

<https://www.independent.co.uk/news/world/asia/china-muslim-minority-school-language-ban-han-xinjianguyghur-hotan-hetian-government-communist-a7873446.html>.

The colourful propaganda of Xinjiang <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-30722268>

The Uighur pop singer trying to build bridges

<http://www.bbc.com/news/av/world-asia-china-39297026/the-uighur-pop-singer-trying-to-build-bridges>

Images in Red: Han Culture, Uyghur Performers, Chinese New Year

<https://livingotherwise.com/2018/02/23/images-red-han-culture-uyghur-performers-chinese-new-year/>

Use of 'halal' logo in restaurants restricted in China's Xinjiang

<https://www.hindustantimes.com/world-news/use-of-halal-logo-in-restaurants-restricted-in-china-sxinjiang/story-bbTsSmLLHVn51p0aZI0vnM.html>

Chinese Uyghurs forced to welcome Communist Party into their homes

<https://edition.cnn.com/2018/05/14/asia/china-xinjiang-home-stays-intl/index.html>

China Bans List of Islamic Names, Including 'Muhammad', in Xinjiang Region

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-04-27/china-bans-list-of-islamic-names-includingmuhammad-in-xinjiang-region>

Xinjiang authorities push Uyghurs to marry Han Chinese

<https://www.rfa.org/english/news/special/uyghur-oppression/ChenPolicy2.html>

Tearing Down Old Kashgar: Another Blow to the Uighurs

<http://content.time.com/time/world/article/0,8599,1913166,00.html>

Section 10

How China is waging war against Muslims

<https://www.dailyo.in/politics/china-islam-uyghurs-xinjiang-pakistan/story/1/24358.html>

Uyghur Human Rights Project Condemns Death in Custody of Scholar Muhammad Salih Hajim

<https://uhrp.org/press-release/uyghur-human-rights-project-condemns-death-custody-scholarmuhammad-salih-hajim.html>

CHINA: USCIRF Deeply Concerned About Increasing Repression of Uighur Muslims

<http://www.uscifr.gov/news-room/press-releases-statements/china-uscifr-deeply-concerned-about-increasing-repression-uyghur>

An Emergency

<https://www.nationalreview.com/corner/an-emergency/>

Conference at US Congress Highlights Draconic Restrictions on Uyghur Cultural And Religious Freedoms, <http://unpo.org/article/20647>

East Turkestan: Chinese Authorities Launch Anti-Religion Campaign in Muslim-Majority Xianjiang Province, <http://unpo.org/article/20625>

China Forcing Muslims To Eat Pork, Drink Alcohol As Punishment In Its 'Re-Education' Camps

<https://swarajyamag.com/insta/china-forcing-muslims-to-eat-pork-drink-alcohol-as-punishment-in-its-re-education-camps>

How China is waging war against Muslims

<https://www.dailyo.in/politics/china-islam-uyghurs-xinjiang-pakistan/story/1/24358.html>

Chinese mass-indoctrination camps evoke Cultural Revolution

<https://www.yorkdispatch.com/story/news/2018/05/17/chinese-mass-indoctrination-camps-evoke-cultural-revolution/35027211/>

Uyghurs: Victims of 21st Century Concentration Camps

<https://thediplomat.com/2018/05/uyghurs-victims-of-21st-century-concentration-camps/>